

Govor maršala Tita ob sprejemu delegatov kmetijskih obdelovalnih zadrug v Makedoniji

Skoplje, 5. avgusta. — Med svojim bivanjem v Skoplju je tovariš Tita sprejel delegacijo 230 kmetijskih obdelovalnih zadrug iz raznih krajev Makedonije. Pri tem je imel tovariš Tita tale govor:

»Tovariši in tovarišice! Rad bi vam spregovoril nekaj besed o obdelovalnem združništvu na vasi in o njegovem pomenu na splošno, posebej pa tu pri vas v Makedoniji. Iz raznih poročil vaše vlade vem, kako se je združništvo v makedonski vasi približno razvijalo in se razvijalo. Prišli smo do prepričanja, da je bila pri vas uporabljena pravilna metoda vstopanja v zadrugo in da je poziv za ustanavljanje in vstopanje v obdelovalne zadruge kljub določenim težavam našel v Makedoniji največji odziv, da se ljudje združujejo in ustanavljajo obdelovalne zadruge.

Predvsem naj vam povem, zakaj smo se lotili formiranja združništva. Zato, tovariši in tovarišice, ker je to življenjska potreba naše države. V naši državi smo uresničili revolucijo, lišičarstvo smo stari režim, nagnali predstavnike starega reda ter njihove pomagače in žandarje ter upostavili nov družbeni red. Kapitalizem v naši državi smo v osnovi likvidirali, čeprav še ne dokončno, čeprav nekaj njegovih ostankov še imamo. Toda lahko bomo likvidirali tudi te ostanke, ker so vse osnovne gospodarske panoge naše dežele socializirane. Industrija je v rokah ljudstva, v socialističnem sektorju, kakor je tudi vsa velika in mala trgovina, kakor so drva, žrnja, oziroma ljudski tudi gozdovi in rudniki. Vse to ni več v rokah ni domaćih, ni tujih kapitalistov, vse smo vzeli v državne, ljudske roke, v socialistični sektor.

Ostali nam je še eden najvažnejših sektorjev našega gospodarstva, kmetijstvo, kot po večini privatni sektor. Razume se, da smo se morali tudi tu, na tem gospodarskem sektorju, lotiti dela na nov način. Tisti stari način obdelovanja majhnih individualnih gospodarstev z zaostalim kmetijskim orodjem in stroji ali brez njih ni mogel in ne more več ustrezati sodobnemu novemu načinu proizvodnje in industrializaciji v naši državi, narasčajo števila delavcev v naših tovarnah in gradivni vedno novih tovarnih, ki ne-nehno absorbirajo novo delovno silo. Od kod pa prihaja ta nova delovna sila v naše tovarne, v naša podjetja? Iz vasi. Število kmetijskih delavcev se krči, število industrijskih delavcev pa narasča. Naše deželo nameravamo gledati industrije dvigniti tako, da bo ena deželna industrijska dežela. Toda nam je najnaprednejši dežel. Toda nam je potreben tudi kruh. Ljudje jedo zdaj več, delajo več kmeta, ker je delo zdaj več, delo ljudi, ki sami kruha ne pridelujejo, marveč delajo zdaj v industriji, izdelujejo stroje in druge industrijske izdelke.

Stari način gospodarjenja v kmetijstvu ni sodoben, ne prinaša tiste koristi, ki jo lahko prinaša moderno in intenzivno obdelovanje zemlje. Potrebno je torej, da gre socializem tudi na vas, kajti tam je večina prebivalstva naše dežele. Treba je pomagati našemu kmetu, našemu gospodarju na vasi, da bo začel obdelovati svojo zemljo koristneje, na nov način.

Kako bomo to dosegli? Z združevanjem v zadruge. Vi veste, da smo z ureditvami, ki smo jih izdali, predvideli ustanavljanje več tipov obdelovalnih zadrug, oziroma štiri tipe. Zanimivo, pa tudi značilno je, da ljudje v nižje vrste sploh ne vstopajo, marveč da raje ustanavljajo zadruge tretjega in četrtega tipa. To ustreza zavesti naših ljudi, ker razumejo, za kaj gre. Toda, tovariši in tovarišice, ko smo vas pozvali in zahtevali od vas, da se združite in ustanavljate obdelovalne zadruge, smo hkrati prevzeli tudi veliko obveznost, dolžnost, da vas zaradi modernejšega in koristnejšega obdelovanja zemlje preskrbujemo s sodobnim orodjem in stroji. Teh zadrug nismo mogli začeti ustanavljati takoj po končani vojni, leta 1945, ker vam takrat ničesar nismo mogli dati. Takrat bi bil to samo začasn ukrep, ki ne bi bil nobene koristi, marveč bi vnesel zmedo in najbrž povzročil pri naših delovnih ljudeh na vasi veliko nezaupanje do tega novega načina obdelovanja v kmetijstvu. Mi smo se lotili tega šele zdaj, to se pravi potem, ko perspektivo izdelovanja kmetijskega orodja v naši državi že imamo, ko že sami izdelujemo potrebne kmetijske stroje in orodje. Ta perspektiva nam kaže, da bomo že prihodnje leto, ob zaključku petletnega plana pa v še večji meri, ustvarili vse možnosti, da vas bomo preskrbeli z vsem, kar potrebujete, od najnaprednejšega orodja do najsodobnejših kmetijskih strojev.

Zakaj je to potrebno, tovariši? Zato, ker je zadruga nov tip gospodarstva,

ki prinaša tudi nov, moderen način kmetijskega gospodarjenja. Zato, ker naj bo produktivnost v zadrugah večja, zato, ker naj ljudje v zadrugah ne delajo s primitivnimi sredstvi in samo s svojo fizično močjo, marveč da polagoma, do največje možne mere preidejo na delo s stroji. Mi smo hoteli doseči, da bi naši ljudje na vasi z majhnim trudom obdelovali svoja polja, da pa bi pridelali več žita in drugih kmetijskih pridelkov. Mi vemo, da tudi vi hočete to prav kakor mi. Mi hočemo, da bo lahko naš delovni človek na vasi posvetil več svojega časa kulturnemu razvoju. To pa bo dosegel tako, da bo porabil manj fizične moči na polju, ker mu, ko bo uporabljal stroje, ne bo treba nenehoma delati od jutra do noči, marveč samo določeno število ur, vendar pa bodo sadovi tega dela daleč preseicali sadove, ki jih je užival prej.

Letos se je pokazalo, da smo se res o pravem času lotili ustanavljanja zadrug, ker se je pri nas zdaj namreč povsod delajo in treba jih je hraniti, imeti moramo fonde za prehrano. Pri nas, tovariši, slabo jedo tisti, ki so fizično sposobni, pa nočejo delati, in jedli bodo še slabše, če ne bodo delali, prišel pa bo čas, ko bodo jedli povsem slabo in ko jim bo predla še trša, kadar jim bomo popolnoma onemogočili sleherno spekulacijo.

Velik prirastek delavcev v naši industriji in na raznih delovnih širah po naši državi povzroča tudi, da porabimo velike količine kmetijskih pridelkov. Od naših ljudi na vasi zahtevamo, da to razumejo. In to se lahko razume. Zato tega tu ne bom podrobno pojasnjeval. Mimogrede bi v zvezi s tem rad omenil, da se pri tem zbiranju kmetijskih pridelkov včasih dogajajo tudi nepravilnosti, ker se predpisi mnogih naših uredb, preden pridejo do spodaj, često napačno uporabljajo. Toda polagoma bomo tudi to popravili in to popravljamo.

Letos, tovariši in tovarišice, se je pokazalo, da je bil že skrajni čas, da se vstopanje v zadruge pospeši. Prepričan sem, da boste vi v Makedoniji gledali na veliko število zadrug, ki so pri vas že ustanovljene, najbrž med prvimi republikami, ki bodo izpolnile nalogo glede vstopanja naših delovnih kmetov v zadruge.

Kar zadeva pomoč, ki jo za zdaj že lahko nudimo združništvu, je precej učinkovita. Ta pomoč bo polagoma narasčala in v enem ali dveh letih bo tolikšna, kolikšna je sploh potrebna našim zadrugam in združnikom, izražena pa bo v kreditiranju in tehniki. Skratka, država upošteva združništvo prav tako, kakor upošteva graditev tovarn, elektrifikacijo in razne druge gospodarske sektorje naše države.

Videli ste, da smo, ko smo se lotili sestavljanja petletnega plana, planirali in obravnavali naše moči in naše možnosti ter sestavili plan. Zdej pri nas vse planiramo, ker socializma brez plana ni mogoče zgraditi. V ta plan, ki smo ga sestavili in ki ga izpolnjujemo, pa je vključeno tudi kmetijstvo. Pri nas se mora delati vse po planu. Zato morajo tudi delovni ljudje na vasi, združniki iz najnižjih do najvišjih zadrug, delati plansko, zastaviti si morajo plan in predvideti vse mogoče naloge, ki jih bodo izpolnjevali. S tem, da si zastavijo planske naloge, ki naj ustrežajo splošnemu planu združništva in kmetijstva pri nas, bodo lahko naše zadruge mnogo hitreje napredovale. Zadruga v Lazaropolju na primer je začela že prvi dan po ustanovitvi delati plansko, kakor tudi cela vrsta zadrug tu pri vas prav dobro dela po planu. Seveda ni težko ljudem v zadrugah prigravarjati, da je treba delati plansko, saj vsi naši združniki to popolnoma razumejo. Naši združniki vedo, da to ni le potrebno, marveč tudi nujno. Naši združniki vedo, da je nujno, da si sestavijo plane, da delajo po planu, da se zavedajo, da je potrebno splošno planiranje, in da razumejo, da so sestavni del naše velike skupnosti narodov socialistične Jugoslavije. Če jim morda včasih posamezni ukrepi niso jasni, si moramo prizadevati, da jih bodo razumeli, ker ne bomo ničesar storili, kar bi škodovalo prebivalstvu naše socialistične domovine. Prav tako želimo dvigniti vaš življenjski standard, kakor tudi želimo dvigniti standard naših delavcev. Razume se, da to ne gre enakomerno povsod in v vseh republikah, niti v okrajih, včasih pa celo v vaseh ne. Toda

ta enakomernost bo prišla takrat, ko bomo imeli vsega, kar potrebujemo, vsega, s čimer vas je treba preskrbeti.

Tovariši in tovarišice! Zadruge so predvsem v vašem interesu, pa tudi v interesu vsega našega prebivalstva, v interesu naše socialistične dežele kot celote, ker je to način, da dobimo dovolj kmetijskih pridelkov. Večje količine pridelkov bomo dobivali tudi tako, da bomo, kakor že delamo v vseh krajih naše države, izsuševali močvirja in jih spreminjali v rodovito zemljo. Naša dežela ima zelo ugodno zemljišno lego, in ko se bomo lahko uspešno borili tudi proti elementarnim nevarnostem, a tudi to ni več tako daleč, se nam ne bo treba bati neurij in drugih nevarnosti in imeli bomo še več raznih kmetijskih pridelkov. Izsuševanje nam prinaša velikanske koristi, ker ne povečuje samo setvene površine, marveč je tudi velikega pomena za zdravje ljudstva. Tudi pogodovanje je velikega pomena, ker pripomore, da se podnebje spremeni. V Makedoniji je mnogo goličav, ki jih moramo in moremo pogozditi. Tudi tu naj združniki sestavljajo svoje lokalne plane in marljivo pogozdujejo. Noben človek na vasi naj bi ne zamudil priložnosti, da kjer le more posadi kako rastlino. Toda najbolje je sestaviti plan, določiti, kje in koliko sadik bomo posadili, in rasle bodo. Kakor vidite, ubiramo pot, ki naj v vsakem pogledu zboljša življenjske pogoje naših ljudi.

Kadar govorimo o tem, ali so naši združniki, naši delovni kmetje, člani obdelovalnih zadrug, dobili tisto, kar naj imajo v novi socialistični državi, bi lahko rekli — če bi pozabili, na kakšne težave zadevamo — da niso dobili dovolj. Toda če zastavimo vprašanje tako, ali je država, ali je naša socialistična oblast dala dovolj glede na tisto, kar je mogla, tedaj je slehernemu jasno, da je dala vse, kar je mogla. Vi, tovariši, pa veste, kakšna je bila naša država, kaj smo podedovali, kako zaostala dežela je bila to, zlasti tu v Makedoniji. Vi veste, da smo imeli ob koncu vojne porušeno in opustošeno deželo. Mi, tovariši združniki, nismo imeli velikih trezorjev, polnih zlata in tuje valute, s pomočjo česar bi bili kaj priskrbeli od zunaj. Tistega našega zlata, ki je v Ameriki in ki smo ga dobili, je bilo zelo malo, in dali smo ga za stroje. Trideset do štirideset tisoč kilogramov zlata ni nič za našo državo, ki dela z velikanskimi sredstvi. Zato je vse tisto, kar smo doslej storili in dosegli, indirektno ali direktno rezultat znoja naših delovnih ljudi v tovarnah, v mestih in na vasi. Naš delovni kmet je dajal pri odkupu žito tudi po nižji ceni, kakor bi ustrezala delu, ki ga je vložil, toda ta razlika je šla v dobro graditve naše dežele. Vam, kmetovalcem, smo pojasnili, da je to potrebno za zgraditev naših tovarn, za delavce, ki v njih delajo in izdelujejo izdelke, ki niso potrebni njim, marveč vam. In vi ste to razumeli, delali ste na svojih poljih, kakor je delal delavec v svojem podjetju. Zato je stvar, ki smo jo dosegli, delo vseh delovnih ljudi naše dežele.

V novem, revolucionarnem obdobju, je najtežje, tovariši in tovarišice, spremeniti človeške običaje, dvigniti človeško zavest na višjo stopnjo, upostaviti kolektivno zavest, doseči, da mislijo ljudje na skupne interese in da skupno delajo. Tudi v tem pogledu smo dosegli mnogo. Pri tem nam je bilo v začetku najtežje. Razredni sovražnik je rovaril in imeli smo hudo razredno borbo. Iz pojasnil tovarišev, ki so tu govorili o razvoju svojih zadrug in o težavah, na katere so zadevali, smo videli, da je prišlo to do izraza tudi pri vas. To je, tovariši, borba z razrednim sovražnikom. Tega sovražnika še imamo, in zato bo borba s sovražniki združništva, s sovražniki kolektivnega dela, še srdita. To je borba z ostanki kapitalizma na vasi, ki jih uporabljajo razni sovražniki naše nove socialistične dežele. Uporabljajo jih tudi reakcionarji z Zahoda, a zdaj, žal, tudi informbirajočji z vzhoda, ker tudi le-ti nočejo, da bi mi zgradili socializem. V tej propagandi proti nam so širili razne laži, govorili so, da pošiljamo žito tja in tja in mnoge druge laži. Toda mi smo povedali, kaj smo komu dali, in to ve vse naše ljudstvo. Mi nimamo pred našim ljudstvom nobene skrivnosti in ne bomo imeli pred njim nobenih skrivnosti. Vse stvari postavljamo in bomo postavljali odkrito, odkrito bomo govorili, kaj mislimo storiti, zahtevamo pa, da nam tudi vi poveste, kaj mislite, da naj bi storili. Skratka, odnos med vladno in ljudstvom je zdaj drugačen in mora biti drugačen, kakor je bil prej. To je socialistični odnos.

Tovariši in tovarišice, mi smo zdaj v stiski, toda letos smo že na boljšem,

IZ DANASNJE STEVILKE:

Govor maršala Tita ob sprejemu delegatov 230 kmetijskih obdelovalnih zadrug v Makedoniji

Nota ministristva zunanjih zadev FLRJ veleposlaništvu ZSSR v Beogradu

Tovarna »Iskra« v Kranju že serijsko izdeluje kinoprojektorje

Tekmovanje ljudsko-prosvetnih organizacij na čast II. kongresa Ljudske prosvete Slovenije

Pomen prevzema poslov razdeljevanja, evidence in obračunavanja potrošniških nakaznic in blaga po Narodni banki FLRJ

kakor pred dvema letoma, prihodnje leto pa bo še boljše. Kar zadeva položaj naših združnikov, bodo imeli, kakor sem rekel že malo prej, velikanske koristi, ko bodo premagali prve težave, ko bo dovolj strojev, delovne sile in drugih potrebščin. Začeli ste in začnete z malim, zaradi česar morate zdaj fizično mnogo več delati. Mi pa vemo, da je vsak začetek težak. Prav tako pa tudi vemo, da bodo naši združniki ta začetek hitro premagali in videli dobroto, ki jih mnoge zadruge zdaj že vidijo. Ni nobeno naključje, da naše zadruge tako dobro uspevajo. Ne, to je dokaz, da lahko združništvo pri nas dobro uspeva.

Dalje, pri ustanavljanju zadrug imejmo pred očmi tudi tisto drugo važno nalogo, ki se preko zadrug posredno uresničuje, in sicer, da se sprosti presežek delovne sile na vasi za delo v tovarnah. Mi zahtevamo mnogo delovne sile z vasi za delo v naših podjetjih. Toda ta delovna sila že zdaj noče iti v tovarne, ker tudi na vasi ni dovolj delovne sile. Na vasi pa je ni dovolj zato, ker ni strojev, ki bi to delovno silo zamenjali. Delovna sila se zlasti razpisja tam, kjer imamo individualna gospodarstva, ker se na njih neracionalno izkorišča tudi tista sila, ki je na vasi. Zakaj? Zato, ker ima en kmet več delovne sile in manj zemlje, drugi pa ima premalo delovne sile, a več zemlje. Zemlja prvega ostane neobdelana, pri drugem pa je delovna sila premalo izkoriščena. Mi hočemo in bomo dosegli, in mislim, da se s tem vsi strinjate, da bodo naše zadruge sproščevale čedalje več delovne sile na vasi za delo v tovarnah. Čemu pa bo vam presežek delovne sile, ko dobite stroje? Zastavljamo vam bo določeno število za delo sposobnih združnikov, da boste obdelovali zemljo in opravljali druge posle ter se pri tem pravilno razvijali. Presežek delovne sile boste lahko poslali v tovarne, v razna podjetja in druge ustanove. Tako bodo zadruge rezervoar, iz katerega bo prihajalo čedalje več delovne sile. Nikar pa ne mislite, tovariši, da bodo tisti, ki pojdejo v tovarne, živeli slabše, kakor oni, ki bodo ostali v zadrugah. Pri nas se dela po planu, pri nas skrbimo za plansko preskrbovanje ljudi, in skrbeli bomo, da bodo naši delovni ljudje povsod, kjer delajo, dobivali tisto, kar jim gre po njihovih sposobnostih in delu, dokler ne bomo prišli tako daleč, da bodo naši ljudje prejeli ne po količini dela in sposobnosti, marveč po svojih potrebah. To nam bo omogočeno takrat, ko bo vsega dovolj.

Tovariši združniki, ki so tu pred nami govorili o ovirah, ki so jim jih povzročali razni sovražniki socializma na vasi, so nam pokazali, kako se sami borite proti temu sovražniku. Nas obkramuje, da smo kapitalistična dežela, da smo pustili kulake, da gospodarjo v naši državi itd. itd. To so samo ključni poskusi, da bi zanesli med naše ljudi zmedo. Vi veste, da to ni res, in vi na vasi sami obračunavate s tistimi, ki vas ovirajo v graditvi socializma. Pravim vam, tovariši, da bo vlada srečna, če boste budni in če boste onemogočili slehernega, kdor skuša kaj storiti in vas v našem delu ovirati. Nič vas ne more ovirati v tem, da se borite proti tistim, ki hočejo zavirati pravilni in nagli razvoj našega kmetijstva in dviganje zadrug na višjo stopnjo, in stopnjo, na kateri bodo naši delovni kmetje-združniki bolj delali, na kateri bodo bolj preskrbljeni in bodo imeli več plodov svojega dela. To sem vam povedal zato, da vas razne klevete in parole od zunaj ne bodo nikoli zbegale, zato, ker ne smete dovoliti, da bi vas ovirale pri vašem delu in da bi le za trenutke verjeli, da je v tistem, kar govorite od zunaj, le trohica resnice.

Vi veste, da pri nas nimamo kulakaške komunistične partije, kakor govorijo oni, veste pa tudi, da kulaki pri nas nimajo nobene glavne besede. Tu in tam se pojavljajo ti kapitalistični elementi, ki pa so kratki in malo paralizirani, onemogočeni, da bi storili kakršno koli škodo večjega pomena. Mi imamo ljudsko oblast in varnostne organe, ki bodo skrbeli za to, vi pa jim morate pri tem pomagati. A teh tako imenovanih »kulakaških elementov«, ki nas še ovirajo, ni mnogo. Bilo bi napačno misliti, da je naziv »kulakaški element« splošen naziv za vsakogar, ki ima 10 ali 15 hektarov zemlje. Ne tovariši, to je pojem sovražnika socializma — to je naziv za kapitalistične elemente na vasi. Ne moremo namreč reči, kje je meja med srednjim kmetom in »kulakom«. Ne moremo reči, da je srednji kmet tisti, ki ima 8 do 10 ha zemlje, kulak pa tisti, ki je ima 10 do 15 ali še več hektarov. Tako ne moremo potegniti meje. Mejo določimo tako: kdo je za socializem, kdo pa proti njemu. Če je kdo proti socia-

lizmu, je njegov sovražnik in se prav nič ne razlikuje od »kulaka«, čeprav nima niti pedu zemlje. Gre torej samo za to in zdaj se stvar postavlja tako — kdo je za, a kdo proti socializmu. Če je proti, je sovražnik in moramo ga onemogočiti. Razen tega, ko že govorimo o tem kriteriju za določitev »kulakaških elementov« po količini hektarov, vam moram povedati še nekaj: po svoji rodovitnosti in bogastvu niso vsi naši kraji na isti stopnji. Če bi o kom danes v Makedoniji rekli, da je »kulak«, ker ima 12 ha zemlje, bi tega kriterija v Vojvodini ne mogli uporabiti, ker je tam tak zemljiški posestnik srednji kmet. Mi smo na primer dali našim kolonistom, ki so prišli v Vojvodino iz Bosne, Hercegovine, Like in drugih krajev, po 10 ha zemlje. S tem, tovariši, nismo ustvarili kulakov. Dali smo jim toliko zemlje zato, ker je to najzmernejši del zemljišča in hkrati meja gospodarstva, na kateri lahko človek svoje kmetijsko delo pošteno in dobro razvija. Čisto drobnih gospodarstev nismo hoteli upostavljati. Čemu nam bo namreč siromak? Na manjšem zemljišču bi ne pridelal kruha niti zase, in moral bi ga vzeti drugod, da bi mu ga dali. Zakaj naj bi potemtakem ta kolonist, ker ima 10 ha, postal kulak? To torej ne more biti kriterij in ne moremo reči, da je kdo »kulakaški element« zato, ker ima hektar več ali manj, marveč moramo vzeti za merilo samo vprašanje, ali je za našo novo družbo, za novo socialistično Jugoslavijo, ali je za to, da v obdelovalni zadrugi pošteno dela itd. Vsi tisti ljudje v naši državi, ki hočejo pošteno delati in ki nimajo skomin, da bi si pridobili bogastvo na račun drugih ljudi, in ki hočejo delati z lastnimi rokami in prispevati k splošni skupnosti, v kateri žive, ki se izenakačujejo z ostalimi državljani naše dežele, vsi ti so državljani naše socialistične dežele in jih ne moremo imenovati »kulake« ali podobno, pa čeprav imajo 15 ali še več hektarov. Tak človek to ni hotel biti, tak človek hoče pošteno delati, zdaj je združnik, enakopraven član zadruge, toda samo v primeru, če je pošten združnik. Na drugi strani pa imamo tudi ljudi v krajih, v katerih je bilo mnogo bogatih kmetov, ki smo jim z agrarno reformo skrčili posestvo od 100 ali 200 ha na 30 ha, ostalo pa smo dali kmetom brez zemlje. Mnogi izmed njih so se potuhnil in izkoriščajo sleherni priložnosti, v kateri lahko škodujejo naši novi državi. Zato smo tiste izmed njih, ki so to zaslužili, vtaknili tja, kamor sodijo. Mnogi izmed njih so se spametovali, ko so spoznali, da se tu ne da nič več storiti, je pa še precej takih ljudi, ki upajo, da se bo pri nas nekaj spremenilo, in rovarijo. Pa tudi s temi bomo obračunali. To so elementi na vasi, ki so ostanki kapitalizma; z njimi se morajo boriti ne le organi državne varnosti, marveč vsi delovni ljudje na vasi.

Tovariši in tovarišice, naše težave poznate, težave imamo in imeli jih bomo najbrž tudi še prihodnje leto. Mi vemo, kaj imamo na razpolago, ne moremo pa vedeti, na kakšne nepričakovane težave lahko naletimo. Takšne težave nam namreč delajo iz dneva v dan. Odpovedujemo nam pogodbe, ne dobivajo nam strojev, ki so bili izdelani za nas in plačani itd. itd. Če takšne težave nastanejo, moramo v takšnem trenutku storiti vse, da dobimo iz naše dežele proizvode, ki jih lahko izvozimo in kupimo zanje na drugi strani, kar potrebujemo. Znani so vam primeri težav, ki so nam jih delale vzhodne dežele. Takrat smo morali kupiti, kar potrebujemo, v kapitalističnih deželah. Zato zahtevamo od vas, združnikov, da redite čimveč živine, da pridelujete čimveč raznih kmetijskih pridelkov, da bomo te težave, ki nastajajo in ki utegnejo nastati letos ali prihodnje leto, lažje prebroditi in da bomo izpolnili velike obveznosti, ki jih imamo glede prehrane vsega našega prebivalstva. Pri vas v Makedoniji ima ovčereja veliko bodočnost in morate jo razvijati. Ovčereja je važna tudi za prehrano ljudi, prav tako pa tudi za preskrbo naše industrije s surovinami, kajti za volno, ki jo kupujemo v raznih državah, plačujemo znatne vsote v dolarški valuti. Se vedno kupujemo tudi bombaž, a tudi ta industrijska kultura bi se tu lahko še bolj razširila. Naša industrija, a mi imamo močno tehnološko industrijo, obratuje noč in dan in za njo so nam potrebne velikanske količine surovin, bombaža, volne itd. Prizadevajte si, tovariši, da nas boste čimprej rešili teh velikih težav in da nam ne bo treba več plačevati dragoceni valut za stvari, ki jih lahko sami pridobivamo doma, da bomo lahko zanje kupovali tisto, česar pri nas ni. Vaša dolžnost, združniki, je, da daste

Nota zunanjega ministrstva vlade FLRJ ve eposlaništvu ZSSR v Beogradu

Beograd, 6. avg. (Tanjug). Zunanje ministrstvo vlade FLRJ je izročilo poslanstvu ZSSR v Beogradu (glej notu):

V zvezi z noto veleposlaništva Zveze sovjetskih socialističnih republik v Beogradu, št. 166 z dne 19. julija 1949, ob protestni noti vlade Federativne ljudske republike Jugoslavije vladam ZSSR, ZDA, Združenega kraljevstva in Francije proti pariškemu sklepom Svetla zunanjih ministrov v zvezi s pogodbo o Avstriji sporoča vlada FLRJ vladu ZSSR tole:

Vlada ZSSR je v omenjeni noti veleposlaništva zavrnila protest vlade FLRJ, da so bile s pariškimi sklepi Sveta zunanjih ministrov brez sleherne motivacije zavržene upravičene teritorialne zahteve do Avstrije glede delov ozemlja s slovenskim prebivalstvom kakor tudi jugoslovanske zahteve glede reparacij, da so bili sklepi sprejeti brez predhodnega posvetovanja s predstavništvom vlade FLRJ, da so krivični in neutemeljeni in da nasprotujejo demokratičnim načelom o samoodločbi narodov in odgovornosti za storjene vojne zločine in opustošenje ter da zadajajo hud udarec mednarodnemu sodelovanju v tem delu Evrope. Vlada ZSSR je pri tem, ko je zavrnila protest vlade FLRJ, navedla kot edini vzrok popolnoma izmišljeno trditev, da se je vlada FLRJ že leta 1947, tajno, za hrbtom vlade ZSSR sporazumevala z vlado Velike Britanije o teritorialnih in ekonomskih zahtevah Jugoslavije do Avstrije. Vlada ZSSR v omenjeni noti veleposlaništva dalje trdi, da je baje »samo zaradi naporov ZSSR Svet zunanjih ministrov sprejel sklep o zaščiti pravic slovenske in hrvatske nacionalne manjšine v Avstriji« kakor tudi sklep »o izročitvi Jugoslaviji avstrijskega premoženja, pravic in interesov na jugoslovanskem ozemlju«.

Vladi ZSSR pa je dobro znano, da ni bilo med vlado FLRJ in vlado Združenega kraljevstva oziroma vladami zapadnih držav nobenih tajnih pogajanj za hrbtom ZSSR o vprašanju pogodbe z Avstrijo. Vladi ZSSR je tudi znano, da so predstavniki ZSSR gg. Molotov, Višinski, Gusev, Novikov in Zarubin že od začetka leta 1946, vztrajali na tem, naj se upravičene teritorialne, reparacijske in druge zahteve Jugoslavije do Avstrije znižajo. Vlada FLRJ je s svoje strani prispevala dokaze, da je pripravljena na sporazumno rešitev, da bi se ohranil mir. Sovjetski vladi je tudi znano, da je avstrijski tisk večkrat objavil vest o dozdnevni obljubi, ki jo je dal Stalin predsedniku republike Avstrije g. Rennerju o garanciji avstrijskih meja iz leta 1938. Toda sovjetska vlada ni te vesti nikoli demantirala. Sovjetski predstavniki so vladi FLRJ svetovali, naj skuša sama doseči o tem vprašanju sporazum z zapadnimi državami, kar je vladi ZSSR

Nadaljevanje s 1. strani

naši socialistični državi dovolj raznih pridelkov za industrijo in prehrano, brž pa, ko bodo naše tovarne obratovale s polno zmogljivostjo, bomo lahko zadostili vsem vašim potrebam. Prepričan sem, da bomo v enem ali dveh letih oziroma ob koncu naše prve petletke čutili velikanske rezultate novega načina gospodarstva v naši deželi tudi na vasi, v kmetijstvu, kajti naše zadruge bomo lahko preskrbeli z novimi stroji in potrebnimi kmetijskimi orodjem.

Tovariši in tovarišice združniki! Pri vašem delu za izpoponjevanje in napredek vaših zadrug vam želimo obilo uspeha, kakor želimo obilo uspeha tudi tistim, ki delajo za ustanavljanje in nadaljnji razvoj naših zadrug po krajih, kjer jih še ni. Sleheri ni izmed vas naj bo dober propagator za ustanavljanje novih zadrug, zadruga pa naj bodo zgled in naj vzpodbujajo tiste ljudi, ki še stoji izven njih, da bodo vstopili v zadruge. To bo namreč koristilo predvsem vam samim in vaši ljudski republik, hkrati pa tudi vsej naši državi skupnosti.

Besede maršala Tita so pozdravili predstavniki makedonskih združnikov z dolgoletnim vzkljanjem naši Partiji, maršalu Titu in socialistični Jugoslaviji.

Informbirojevske spletke z grškim osvobodilnim gibanjem in protijugoslovanske klevete

Zadnje dni voditelji grške Kompartije vodijo proti novi Jugoslaviji pojačane klevetniško gonjo, da bi tako prikriili svoje umazane načrte o likvidaciji grškega osvobodilnega gibanja. Znano je, da je radijska postaja »Svobodna Grčija« prejšnji mesec objavila ogabno izmišljotino, češ da so monarhofašisti na Kajmakčalanu napadli borce grške Demokratične armade z jugoslovanskega ozemlja in da so se o tem dogovorili na sestanku s »srbskim« oficirji, ki da so mu »prisostvovali tudi angleški in ameriški oficirji«. Takim izmišljotinam so seveda šli na roko tudi imperialisti. V njihovem interesu je, da zabijejo čim večjo zagovod v razpoko, ki je nastala v demokratičnem in protimperialističnem taboru. Tiskovni oddelek OZN je namreč objavil izmišljeno sporočilo, da so se opazovalci Balkanske komisije OZN pri mejnem kamnu št. 37 sestali z nekimi višjim jugoslovanskim oficirjem, ki da je imel pet zvezdic na zlatih epoletah in z njim razpravljali o monarhofašističnih obmejnih izzivanjih. Toda s tem so napravili informbirojevskim klevetnikom, ki so takoj zagnali vik in krik o sporazumevanju Jugoslavije z Balkansko komisijo, slabo uslugo. Mejnega kamna št. 37 na jugoslovansko-grški meji namreč sploh ni, kot ni čina v Jugoslovanski armadi, ki bi bil označen s petimi zvezdicami.

Dne 30. julija pa je Centralni komite Komunistične partije Grčije sprožil novo klevetniško gonjo proti novi

tudi zelo dobro znano. O vseh predlogih z jugoslovanske strani in o pogajanjih je bila torej vlada ZSSR vnaprej in naknadno obveščena. O predlogih vlade FLRJ, ki so bili 14. julija 1947 predloženi angleškemu ministru Noerlu Backeru, je bila vlada ZSSR obveščena 20. aprila 1947 s pismom, poslanim g. A. Višinskemu, kakor tudi v razgovorih, ki so bili tiste dni v Moskvi med jugoslovansko delegacijo in odgovornimi predstavniki ZSSR. Tem bolj neresnična in absurdna je v noti veleposlaništva ZSSR navedena trditev, da je sovjetska vlada slučajno zvedela za kompromisni predlog vlade FLRJ, čeprav jo je, kakor jasno sledi iz dejstev, vlada FLRJ o njem uradno obvestila malodane dva meseca vnaprej.

Vlada ZSSR ni niti poskusila pojasniti, po kakšni logiki so sovjetski predstavniki tja do pariških sklepov, še celi dve leti po dozdnevni tajnih pogajanjih vlade FLRJ z zapadnimi državami, v polni meri podpirali vse jugoslovanske zahteve do Avstrije in zakaj se je vlada ZSSR še nadalje posvetovala z vlado FLRJ o nastopih jugoslovanskih predstavnikov kakor tudi o obsegu jugoslovanskih zahtev. Vlada ZSSR se v svojem odgovoru niti z besedico ni dotaknila vprašanja, kako in na podlagi katerih novih momentov je prišlo do tako radikalne in načelne spremembe stališča ZSSR v Parizu leta 1949, o vprašanju upravičenih zahtev Jugoslavije do Avstrije. Vlada ZSSR tudi ni pojasnila, kaj je zakrivilo ljudstvo Slovenske Koroške, da ga je vlada ZSSR kaznovala, čeprav se je tako vztrajno in postrvovalno borilo in se bori za svojo svobodo, nacionalno združenje in priključitev k svoji socialistični domovini, za osvoboditev izpod imperialističnega germanizatorskega jarma. Vlada ZSSR skuša opravičiti svoje sodelovanje in krivičen pariškem diktatu s svojimi dozdnevnimi naporji, da bi slovenski in hrvatski manjšini v Avstriji zagotovila manjšinsko zaščito, kakor tudi z dozdnevnimi prizadevanjem, da bi bilo avstrijsko premoženje na jugoslovanskem ozemlju izročeno Jugoslaviji. Vlada FLRJ pa z ogorčenjem ugotavlja, da je garancija zaščite manjšinskih pravic po pariškem sklepu, v katero je privolil tudi predstavnik ZSSR, prav ista, ki so jo zapadne države skozi tri leta podtikale Jugoslaviji namesto resnične svobode in resničnih nacionalnih pravic koroških Slovencev in Hrvatov v Avstriji in sicer po vzorcu »manjšinske zaščite«, ki jo je dala imperialistična saintgermainška pogodba po prvi svetovni vojni. Ta tako imenovana garancija manjšinskih pravic pomeni samo nadaljnjo nasilno germanizacijo slovenske in hrvatske nacionalne manjšine v Avstriji.

Kar pa zadeva sklepe o izročitvi avstrijskega imetja v FLRJ Jugoslaviji, imetja, ki naj se izroči Jugoslaviji baje zaradi prizadevanja ZSSR, mora vlada FLRJ spomniti vladu ZSSR, da je francoski minister Bidault že leta 1947, v Moskvi predlagal, naj se to imetje izroči Jugoslaviji namesto reparacij, s katerimi naj bi bil poravnana vsaj neznaten del škode in opustošenja, ki so ga narod v Jugoslaviji utrpeli med vojno zaradi akcij nemško-avstrijskih fašističnih okupacijskih sil. Vse avstrijsko premoženje v Jugoslaviji pa je vredno okoli 9 milijonov dolarjev ZDA iz leta 1938, kar je samo neznaten del v primeru z velikanskim škodo, ki jo je Avstrija na strani hitlerjevske Nemčije med vojno povzročila Jugoslaviji. Treba je upoštevati, da je Avstrija odpeljala iz Jugoslavije samo blaga v vrednosti 180 milijonov dolarjev, če ne računamo strašnega razdejavanja in opustošenja, povzročene v sami deželi.

Ni torej resnična v noti veleposlaništva navedena trditev, da je vlada

ZSSR zaščitila interese slovenske in hrvatske manjšine v Avstriji ali izposlovala nekaj v dobro FLRJ, marveč je nasprotno točno, da je vlada ZSSR na račun popolne opustitve zaščite pravičnih zahtev malega zaslužnjega naroda in utemeljenih terjatev socialistične dežele kot žrtve agresije in zveste zavetnice ZSSR in protihitlerjevske koalicije med vojno, sklenila z zapadnimi državami diktat, podoben imperialističnemu diktatu v Saint Germainu, upoštevajoč samo svoje ozke interese.

Toda pariški sklepi, s katerimi je zadoščeno zahtevam in s katerimi so zagotovljeni interesi ZSSR, popolnoma pa prezrti interesi Jugoslavije, kažejo na to, da sovjetski predstavniki pred sprejetjem pariških sklepov niso zastopali upravičenih interesov Jugoslavije iz kakih načelnih in političnih vzrokov in iz prepričanosti, da so jugoslovanske zahteve pravične, marveč, nasprotno, zato, da bi jih lahko v določenem trenutku uporabili kot drobiž v trgovanju z zapadnimi državami za uresničenje svojih lastnih zahtev, ne glede na interese Jugoslavije in v škodo Jugoslavije. Dejstvo je, da še sovjetske delegacije v Parizu ni sprejel predstavnik FLRJ, s čimer je bilo vladi FLRJ onemogočeno, da bi pojasnila svoje stališče v vprašanjih, ki so zanjo in za narode Jugoslavije tako važna. To kaže tudi na to, da je ZSSR privolila v pariški diktat po vnaprej zasnovanem načrtu. Zato je tem hujska in tembolj licemerska v noti veleposlaništva ZSSR navedena neresnica, da sovjetska vlada baje ne ve, »kakšne koncesije je dala jugoslovanska vlada na račun nacionalnih pravic Jugoslavije«, kajti tako sovjetska vlada dejansko brezuspšno skuša prikriti lastne koncesije, ki jih je dala zapadnim državam v škodo Jugoslavije.

Vlada FLRJ odgovora vladi ZSSR na svoj protest ne more presojati drugače kot poskus, da bi se z obrekovanjem na račun jugoslovanske vlade nekoliko omilil mučni vtis, ki ga je napravil na ves napredni in demokratični svet korak vlade ZSSR, s katerim so bili prodani interesi slovenskega ljudstva na Koroškem in izigrane pravične zahteve socialistične Jugoslavije. To, da se je izneverila načelom, ki so jih razglasili in dolje zagovarjali predstavniki ZSSR v odnosu do pravičnih zahtev FLRJ do Avstrije, načel samoodločbe narodov in enakopravnih odnosov med narodi, skuša sovjetska vlada brezuspšno opravičiti tako, da je prevallila svojo krivdo na jugoslovansko vlado. Takšna premissljena obtožba vlade FLRJ za ta nedemokratični in neopravičeni korak, ki ga je storila vlada ZSSR, je v nobenem primeru ne bo in ne more opravičiti niti pred svetovno demokratično javnostjo, še manj pa pred narodi Jugoslavije in koroškimi Slovenci.

Dosledna in vztrajna borba in prizadevanje vlade FLRJ, da bi se uresničili upravičeni nacionalni interesi narodov Jugoslavije, da bi se popolnoma osvobodili, združili in dosegli neodvisnost, ta borba že med drugo svetovno vojno in po vojni na vseh mednarodnih konferencah in pred vsimi mednarodnimi forumi je tako splošno znano dejstvo, da klevete o dozdnevnih tajnih sporazumevanjih vlade FLRJ z zapadnimi državami na račun živga telesa naših narodov, koroških Slovencev, ne bodo in ne morejo nikogar preslepiti. Narodi Jugoslavije, pa tudi vlada FLRJ, so bili pripravljani na žrtve, če bi bile neogibne, da bi se ohranil mir v svetu, hočejo in zahtevajo pa, da prispevajo žrtve zavestno, in ne morejo dovoliti, da bi kdor koli trgoval z njihovimi interesi in na njihov račun.

Za takšne nedemokratične in popolnoma neutemeljene ukrepe vlade ZSSR, s katerimi je bila storjena velika krivica socialistični deželi in zaslužnjem narodu njenih narodov, ukrepe, ki nasprotujejo in pomenijo opustitev načel samoodločbe narodov, enakopravnih odnosov med narodi in deželami kakor tudi načel odgovornosti za storjene vojne zločine in opustošenje, nosi odgovornost pred zgodovino, pred svetovno demokratično jav-

je navedel kot vir radijsko postajo »Svobodna Grčija« je bila ta resolucija za nekaj odstavkov daljša od resolucije, objavljene v radijski postaji »Svobodna Grčija«.

Postavlja se vprašanje: zakaj in čemu ta klevetniška gonja proti naši domovini v zvezi z osvobodilno borbo grškega ljudstva? Odgovor na to vprašanje so že večkrat dali naši državni in partijski voditelji, omenil pa je to tudi maršal Tito v svojem nedavnem govoru v Skoplju. Dejal je: »Grško ljudstvo vodi junaško borbo za svojo socialno in nacionalno osvoboditev, za ustvaritev boljše, naprednejše, demokratične Grčije. Njegova nesreča je v tem, da vsi tisti, ki danes obrekujejo Jugoslavijo, nočejo podpreti te junaške borbe grškega ljudstva. Nasprotno, delajo podlo in zakulisno z vsemi silami na to, da bi zadušili osvobodilno borbo grškega ljudstva.«

Znano je, da je pomočnik sovjetskega zunanjega ministra meseca maja v New Yorku razpravljal z ameriškim predstavnikom Raskom in britanskim ministrom Mac Neilom o likvidaciji državljanske vojne v Grčiji. Uradna sovjetska agencija TASS je nato koncem maja sporočila, da sovjetska vlada predlaga, naj štiri velesile pozovejo ob bojujoči se stranki v Grčiji, naj ustave vojne operacije. Nato naj bi se objavila splošna amnestija. Svobodne parlamentarne volitve naj bi nadzorovala mednarodna komisija ob udeležbi Sovjetske zveze, druga taka komisija, prav tako s sodelovanjem Sovjetske zveze, pa bi nadzorovala grške meje s severnimi sosedi.

Ne da bi podrobneje razpravljali o sredstvih in ozadju teh spletk, lahko

Sporočilo bolgarske vlade generalnemu sekretariatu OZN

Bolgarske oblasti so podvzele vse potrebne ukrepe

da preprečijo prehajanje bolgarsko-grške meje v obeh smereh

Lake Success, 6. avg. Dopisnik Tanjuga javlja: Vlada Ljudske republike Bolgarije je poslala generalnemu sekretarju Organizacije ZN pismo sledeče vsebine:

»Ker smo informirani o vsebini pisma, ki ga je 4. maja 1949 poslal Vaši ekscelenciji stalni predstavnik Grčije pri Organizaciji ZN g. Kiru, smatra mini-

ster zunanjih zadev LR Bolgarije, da je prisiljen najostreje protestirati proti vsebini tega pisma, ki je popolnoma lažno in ne odgovarja resnici. Minister zunanjih zadev LR Bolgarije želi se enkrat poudariti, da so bolgarske oblasti podvzele vse potrebne mere, da bi preprečile vsako prehajanje bolgarsko-grške meje v obeh smereh.«

Položaj v Kantonu je vedno težji

Visoki Kuomintangovi uradniki beže na vse strani

Sanghaj, 6. avgusta. Agencija Nova Kitajska poroča:

Potniki, ki so pred kratkim prišli iz Kantonu v Sanghaj, opisujejo zmešnjavo v tem mestu.

Visoki Kuomintangovi uradniki se zatekajo k vsem sredstvom, samo da bi se vkrcali na ladje in letala, ki vozijo proti Formozi in Čungkingu. Tisti, ki so ostali v Kantonu, so postali najboljši gostje nočnih lokalov, javnih hiš in igralnic, ki delajo dobre kupčije, od kar so veliki glavariji Kuomintanga pobegnili v Kanton. Danes je v Kantonu 40 igralnic.

Nad 30.000 Kuomintangovih nižjih oficirjev, uradnikov in vojakov ni

dobilo plače že tri mesece. Cene so poskočile desetkrat v prvih desetih dneh po izdaji tako imenovanega »srebrnega juana«, ki ga pa trgovci nočejo sprejemati.

Studenti, ki so jih zvalili v Kanton z različnimi obljubami Kuomintangove propagande, so sedaj v zelo težkih razmerah. V Kuomintangovo vojsko so vtekali okrog 25.000 študentov. Številne profesorje in študente univerze Sun Jat Sen v Kantonu je Kuomintangova tajna policija 23. julija zaprla. Iz Kantonu prihajajo potniki pripovedujejo, da prebivalstvo Kantonu komaj čaka narodno osvobodilno armado.

Sporazum med Jugoslavijo in Madžarsko o delu mešanih obmejnih komisij

Beograd, 6. avgusta. (Tanjug). Na pobudo vlade FLRJ so bila od 1. do 5. avgusta v Subotici med jugoslovansko in madžarsko delegacijo pogajanja za sklenitev sporazuma o delu mešanih komisij za preiskovanje in ugotavljanje incidentov. Sporazum je bil podpisan 3. avgusta in namerava ustvariti pogoje, da bi se preprečili obmejni incidenti in normaliziral položaj na jugoslovansko - madžarski meji.

S tem sporazumom si se vladi med drugim obvezali, da bosta storili vse potrebne ukrepe učinkovitega in trajnega značaja, da bi odstranili vse vzroke in povode obmejnih incidentov. S sporazumom so urejene tudi vse formalnosti, ki jih je treba storiti v primeru obmejnih incidentov.

Sporazum je bil sklenjen na nedoločeni čas in bo veljal leto dni po njegovih odgovodi od ene izmed držav podpisnic.

Z VSEGA SVETA

HAAG. Nizozemski tisk čipa, da amer. monopolisti vedno bolj prodajo v zlat. kolonijo Surinam. Američani so si pridobili pravico izvažati velikanske količine boksita za proizvodnjo aluminija po dasti nižji cen, kot je na svetovnem tržišču. Američani izvažajo iz Surinama tudi zlato in dragocene vrabdeni les, hkrati pa preplavljajo to nizozem kolonijo z manjvrednim blagom. Listi prav tako glasila, da investirajo Američani velikanske vsote v razne plantaže, ki so bile prej v nizozemski upravi. In da brutalno izkoriščajo, omeneno delovno silo Surinama.

LIZBONA. Portugalska skupščina je z 80 glasovi proti trem ratificirala »atlantski pakt«. V razpravi, ki je bila pred zbiranjem, je predsednik Salazar opravilovo pristop Portugalske k paktu in izrazil globoko obžalovanje, da v pakt še ni vključena Francova Španija.

Postoj, pred narodi Jugoslavije in pred koroškimi Slovenci sovjetska vlada.

Poskus vlade ZSSR, da bi se takšne svoje ukrepe prevallila krivdo na vlado FLRJ, je samo nova sovražna gesta, huda žalitev, ki jo vlada FLRJ z globokim ogorčenjem odklanja. Vlada FLRJ ostane v celoti pri svojem protestu in zahtevah, ki jih je poslala 22. junija 1949 vladam ZSSR, ZDA, Velike Britanije in Francije, in vztraja na tem, naj Svet ministrov upravičene zahteve FLRJ do Avstrije znova preučí in sprejme pravičen sklep, ob sodelovanju in posvetovanju s predstavniki vlade FLRJ.

V Parizu so odprli jugoslovansko informacijsko agencijo

Pariz, 6. avgusta (Tanjug). Te dni so v Parizu odprli jugoslovansko informacijsko agencijo, ki ima čitalnico in prodajalno jugoslovanskih knjig časopisov in listov ter prodajalno različnih predmetov jugoslovanskega ljudskega ročnega dela in fotografij o Jugoslaviji. Prodajalna knjig ima jugoslovanske izdaje v francoskem jeziku in drugih tujih jezikih.

Prav tako bo agencija organizirala razstave fotografij o življenju in delu delovnih ljudi Jugoslavije pri graditvi socialistične domovine. Prva, v prostorni agencije odprta razstava, kaže oboroženo borbo, ki so jo jugoslovanski narodi vodili pod vodstvom KPJ proti fašističnemu okupatorju, nato pa delovne zmage delovnih ljudi v borbi za izpolnitev petletnega plana in zgraditev socializma v državi.

Uspešna borba francoskih delavcev

za premije za letni dopust

Pariz, 6. avgusta (Tanjug). Francoskim delavcem, ki pod vodstvom sindikalnih organizacij nadaljujejo borbo, da bi dobili premijo 5000 frankov za letni dopust, je uspelo, da so že v celoti vstili podjetij prisilili delodajalce, da so sprejeli njihove zahteve.

Delavci se morajo zahvaliti svoji enotnosti, da so izvojevali premije za letni dopust v papirnici v Piteauxu, v tovarni »Emide« v Piteauxu in v tovarni čokolade v Saint-Etienneu. Delavcem tektističnih podjetij »Hartman« v departmaju Haut Rhin je uspelo izvojevati premijo 6000 frankov, v več podjetjih in upravnih ustanovah pa so delavci in uslužbenci prisilili delodajalce, da so jim za letni dopust plačali premije od 2000 do 4000 frankov. Da bi delavci dobili premije, organizirajo vsakodnevne kratke stavke v tovarnah in ustanovah.

CSR se bo udeležila sejma v Bariju

Rim, 6. avg. (Tanjug). Radijska postaja Milano poroča, da se je Českoslovaška prijavila za udeležbo na 13. razstavi »Fiera di Levante« v Bariju. Razstavila bo najvažnejše proizvode svoje industrije.

nedavno objavljena lista najnovejših monarhofašističnih obmejnih provokacij. Po drugi strani pa je ravno te dni bolgarska vlada sporočila generalnemu sekretarju OZN, da je ukrenila vse potrebno, da prepreči prehajanje bolgarsko-grške meje v obeh smereh. Toda informbirojevski propagandisti zaradi tega ne vpijejo, da se Bolgarija sporazumeva z atensko vlado.

Ko je govoril o vprašanju pomoči borcem grške demokr. armade, je maršal Tito dejal: »Če je torej kdo prekorčal mejo, potem so bili to ranjenici in izmučeni borci demokratične armade, ki so se danes pri nas, kajti mednarodni položaj nam ne dovoljuje, da bi storili kaj drugega, kot smo storili: da jim damo zatočišče in vse, kar je potrebno, da se bodo okrepili. Za njih smo lahko storili samo toliko in jaz mislim, da nima nihče pravice, da bi nam očital, da smo premalo storili. Jaz mislim, da nima nihče pravice zahtevati od nas, da delamo avanture, kot bi to morda kdo želel in sicer samo od nas - in da napravimo nekaj, kar bi privedlo do kakih mednarodnih zapletljajev.«

Razumljivo je, da iz obzirnosti do grškega osvobodilnega gibanja ne moremo govoriti o ozadju vsega tega, o tem, kaj in kdo vse dela in ravna, da bi čim bolj oblatil novo Jugoslavijo in likvidiral grško gibanje in »navajati stvari, ki bi v nobenem primeru ne pokazale v lepji luči niti Zahariadesa niti vseh drugih« (Tito) Vendar že navedena dejstva sama zase zadostujejo, da prikažejo informbirojevske klevetnike in njihove spletke z grškim osvobodilnim gibanjem v pravi luči.

Tovarna „Iskra“ v Kranju že serijsko izdeluje kinoprojektorje

Pod geslom »Tekmujmo za zmanjšanje izmeta in zboljšanje kvalitete« vodi delovni kolektiv »Iskre« borbo za plan

Delovni kolektiv »Iskre«, ki se je že proslavil s svojimi preciznimi izdelki, merilnimi instrumenti itd., kakršnih doslej naša država še ni izdelovala, je zdaj izvojeval novo pomembno zmago. Naše delovno ljudstvo bo že v prihodnjih dneh gledalo filme, ki jih bodo prikazovali s kino projektorji, izdelanimi v »Iskri«. Kolektiv je upravičeno ponosen na svoj uspeh, ki je velikega pomena za vso našo mlado socialistično industrijo. Novi projektorji so silno pomembni kot močno sredstvo za kulturni dvig našega ljudstva, zakaj z njimi bo

najmanj dva proizvodna sestanka. To je bila v mesecu juliju najboljša brigada.

Brigade orodjarne so v mesecu juliju dosegle sledeče delovne uspehe:

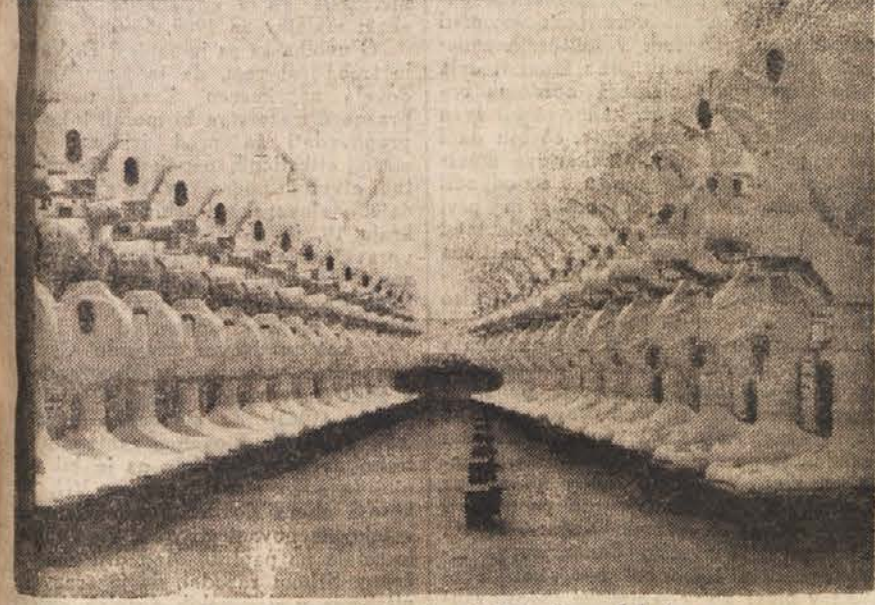
Najboljša je bila brigada »Joža Ahačiča«, ki je presegla normo za 13% in bila brez izmeta, kvaliteto dela pa je dosegla z 0.994%. Druga je bila mešana brigada »Mihe Hafnerja«, ki je presegla normo za 14%, imela za 88 dni izmeta in dosegla kvaliteto dela 0.990%. Tretja je bila brigada strugarjev »Langerholc Vik-

mestu zaradi treh neopravičenih izostankov.

Na sindikalnem sestanku orodjarne so si brigade medsebojno napovedale tekmovalne, in sicer: Savlijeva brigada je napovedala tekmovalno »Martinjakovi« brigadi v kvaliteto dela. Brigada Franca Ahačiča je napovedala tekmovalno brigadi konstruktorjev »Renčelja« v nemoteni izdelavi orodja in čitljivih ter popolnih risbah. »Kramarjeva« brigada pa je napovedala tekmovalno brigadi razdelavcev v pravočasnem dostavljanju vmesnih del. Celoten kolektiv orodjarne je napovedal tekmovalno kolektivno produkcijo v čim boljši kvaliteti dela in čim manjšem izmetu, izraženem v dinarjih.

Tudi mladinci se pripravljajo s tekmovalnim na proslavo tridesete obletnice ustanovitve SKOJ-a. Pobudo za tekmovalno je dala mladina orodjarne, ki se je obvezala, da bo presegla norme za 10%, da bo izostanke znižala na minimum, da bodo vsi mladinci pazili na stroje in orodje, redno posejali študij in sestanke, uvedli in izpopolnili grafike in napravili v času tekmovalnega 1250 prostovoljnih delovnih ur na raznih gradbiščih in v delavnicah. Osebnih obveznosti pa so sprejeli mladinci Lemut, Kenda, Zavrl, Pirman, Pungartnik, Kokalj, Markič in Kavčič. Mladinci Splošnega oddelka so se takoj odzvali tekmovalni napovedi orodjarjev. Po mikrofonu so mladinci pozivali tudi ostale: »Tovariši mladinci in mladinke tekmuje za čim večje obveznosti v čast obletnice SKOJ-a.

Delovni kolektiv kino-oddelka, ki je prav te dni slavil svojo pomembno delovno zmago z izdelavo serije novih kino-projektorjev, se je včeraj obvezal, da bo v čast skupščine komunarjev v soboto 6. t. m. presegel normo za 15%, delal eno uro prostovoljno in da ne bo ta dan niti enega neopravičenega izostanka.

Serijsko izdelani projektorji, izdelani v »Iskri«

omogočeno, da bo film prodril v sleherno našo vas in pomagal na kulturnem področju graditi socializem.

V »Iskri« je zadnje dni postalo zelo živahno. Med dopoldanskimi odmorami skoraj neprestano odmevajo iz zvočnikov, ki so razmešeni po vseh prostorih tovarne tekmovalne napovedi posameznih brigad in oddelkov ter obveznosti posameznikov. Tekmovalni polet je že prve dni tekmovalnega zajel večino delavcev. Pred zvočniki stoji gruča in živahno razpravljajo o tem, kako bodo že nekaj trenutkov po odmoru ponovno delali, izpolnjevali planske naloge in pazili na to, da odstranijo največjega škodljivca tovarne, to je razmeroma velik izmet. Čim več kvalitetnih izdelkov, to je obvezna, ki se pojavlja v vseh tekmovalnih napovedih.

Delavci »Iskre« so že v izpolnjevanju dosedanjih nalog pokazali veliko poštenost in pripravljenost za čim hitrejšo izpolnjevanje nalog socialistične graditve. Med njimi so taksi poštenostni delavci, kakor je na primer Emil Zajc, ki je samo v zadnjem času napravil pri izdelavi kino-projektorjev 189 prostovoljnih delovnih ur.

Sindikalni podobor navijačnice je pozval vse ostale podobore tovarne, naj organizirajo v nedeljo prostovoljno delo za ekspanzijo drv pod Storiščem. Kontrolna brigada v produkciji je napovedala tekmovalno vsem drugim brigadam kontrole v produkciji, da bo zmanjšala propust izmeta in popravila za 1%, da bodo vsi prevzeti komadi odgovarjali predpisani kvaliteti in da bo imela tedensko

torja, ki je presegla normo za 12%, imela izmeta za 34 dni in dosegla kvaliteto dela 0.992%. Za temi slede: četrti »Martinjakova« brigada, peta »Savlijeva« brigada, šesta »Franc Ahačičeva« brigada in sedma »Kramarjeva« brigada. Ta je na zadnjem

Delavci, ki so največ pripomogli k izdelavi prvih 30 kinoprojektorjev

Nova delovna zmaga kolektiva »Iskre«, ki je izdelal prvo serijo kinoprojektorjev v naši državi, ni le uspeh naše mlade tehnike, temveč je tudi dokaz globoke socialistične zavedenosti in borbenosti naših delovnih ljudi. To sprevidimo iz vsega boja za uvedbo novih izdelkov, med katerim je pokazala veliko borbenost zlasti strokovna brigada, ki je napovedala tekmovalno vsem proizvodnim brigadam, da čimprej izpolnijo letošnji plan. Uspeh tega tekmovalnega je bil, da so doslej izdelali prvo serijo kinoprojektorjev — tri dni pred rokom. Najboljši delavci kino-oddelka so zadnje tedne vztrajali podnevi in ponoči pri delu.

V prvih štirinajstih dneh, od 15. do 31. maja, so opravili 638 prostovoljnih delovnih ur, od 1. do 30. junija 740 in od 1. do 31. julija 1401 delovno uro. Skupno so prispevali 2779 ur. Razen tega so opravili še na stotine nadur.

Najboljši delavci kino-oddelka so naslednji: Fr. Naglič (38.5 nadur in 47 prostovoljnih ur), Ivan Bečan (51 nadur, 45 prost. ur), Alojz Potočnik (45 in 6.5), Anton Bizovičar (24 in 2), Fr. Cotič (63 in 61.5), Stane Cudrman (26 in 1.5), Vik-

tor Grmovšek (42 in 5), nameščenec Rudolf Petkovšek (69.5 prost. ur), Emil Škrinjar (40 nadur in 38 prost. ur), Jože Vipotnik (53 in 43), nameščenec Rudolf Krulc (39 prost. ur), nam. Ivan Marc (87 prost. ur), nam. Maks Vrtačnik (90 prost. ur), nam. Emil Zajc (189.5 prost. ur), Mihael Kramar (22.5 nadur in 18.5 prost. ur), Fr. Možina (30 in 3), Zdravko Grebenšek, nam. (11 prost. ur), Jože Malovrh (36.5 nadur in 24 prost. ur), Zdenko Košir (14.5 in 30.5), Julijan Maly (29 in 16), Viktor Kriznar (59 in 55), Jože Peklenik (21 in 16.5), Flor. Bulovec (31.5 in 37), Miloš Potočnik (22.5 in 13), Filip Ločniškar (36 nadur), Vinko Lauter (21 nadur), Stanislav Pipan (28 nadur in 11.5 prost. ur), Stane Vidmar (35 in 9), Anton Pisevec (9.5 in 10), Fr. Racman (58 in 6), Ivan Žigon (67.5 prost. ur), Janko Lampič (41 nadur), Jože Vrabec (12 nadur), Stane Rebršek (61 nadur), Artur Rauzer (101.5 nadur), Ivan Stružnik (52 nadur) in Valentin Hvala (29 nadur in 41 prost. ur).

Zlasti so se odlikovali tovariši, ki so vztrajali v kino-montaži teden dni nepretrgano.

Industrijski in drugi magazini v Mariboru preskrbujejo okrog 50% potrošnikov

Spričo številnega industrijskega, gozdnega in kmetijskega delavstva v mariborski oblasti zavzemajo industrijski magazini veliko mesto v trgovskem omrežju. Zdaj 32 industrijskih, 2 rudniška, 5 gozdarskih magazinov in 13 poslovalnic podjetij za preskrbo železničarjev preskrbuje s predmeti zajamčene in proste prodaje skoraj 107.000 delavcev in nameščenec ali okrog 50% vseh potrošnikov v oblasti.

Ob izdatni podpori ljudske oblasti, ob vedno aktivnejšem sodelovanju sindikatov in uprav podjetij so industrijski magazini precej pripomogli k izboljšanju službe delavske preskrbe. To velja zlasti za podjetja težke industrije, kjer delavstvo vlagava največ napora za izpolnitev planskih nalog. Nič manjšega deleža pa niso dali nedavno ustanovljeni magazini za gozdno in kmetijsko delavstvo, kjer so slabosti v preskrbovalni mreži ovirale izpolnjevanje planskih nalog.

Kako velikega pomena so magazini za zagotovitev službe delavske preskrbe, kaže zlasti trgovsko omrežje v Mariboru in dravovrtaškem okraju. V Mariboru je poleg gozdnih in železničarskih magazinov še 12 industrijskih magazinov, na katere odpade 60% vseh potrošnikov. V dravovrtaškem okraju pa odpade na magazine okrog 58% potrošnikov.

Izmed vseh industrijskih magazinov jih je sedem (od teh sta dva rudniška in Mežici in Dolnji Lendavi) prve prioritete. Da bi industrijski magazini v celoti izpolnjevali svoje naloge, je važno, kako delajo prioritetni magazini. Odkar je začela delovati služba delavske preskrbe, zlasti pa družbena kontrola, se je poslovanje vseh magazinov precej izboljšalo. Tako so na primer magazini v Guštanju, Dolnji Lendavi in Mežici dobro založeni z najraznovrstnejšim blagom. Vendar bi ti magazini še uspešneje izpolnjevali svo-

je naloge, če bi nekateri okraji dosledneje izpolnjevali načelo prioritete. Tako je okrajni magazin v Lendavi dodelil sladkor samo za delavce in uslužbence vrelcev nafte, medtem ko ga svoji niso dobili, ker je del kontingenta sladkorja dal v ostalo prodajno omrežje, ne da bi prej kril vse potrebe prioritetnega magazina. Spriču dveh prioritetnih večjih magazinov je resda nekoliko težje kontingentiranje v dravovrtaškem okraju, vendar bi morali posvetiti nekoliko več pozornosti tudi »Gradiscu« v Vuzenici in Guštanju. Na podcenjevanje vloge magazina opozarja še primer industrijskega magazina v slovenjegraški usnjarni, kjer cele tri mesece magazin ni začel delati, ker okraj ni našel poslovdaje.

Tudi sama vodstva službe delavske preskrbe ponekod napačno pojmujejo vlogo magazinov ter mislijo, da je dovolj, če so prodajalne dobro založene s predmeti zajamčene preskrbe. Zgledna pa je iniciativa mežiškega rudniškega magazina, ki ima že 9 poslovalnic (od teh tri za prodajo po višjih komercialnih cenah), medtem ko ima »Impolec« v Slovenski Bistrici eno poslovalnico za prodajo po višjih komercialnih cenah. Preslabo so založene s predmeti proste prodaje in dopolnilne preskrbe nove prodajalne za delavce državnih kmetijskih posestev in v industrijskih središčih.

Večidel prioritetnih magazinov podjetij težke industrije in ministrstva za rudarstvo (v Mežici, Dolnji Lendavi, TAM, Impol itd.) je v okviru službe delavske preskrbe ustanovil še druga trgovska in storitvena podjetja. Tako ima TAM razen dveh prodajalnih zajamčene preskrbe še brivsko in čevljarstvo delavnic ter pekarno; pred nedavnimi pa so zaprosili še za dodelitev prostorov za lastno mesnico, prodajalno za sadje in zelenjavo ter komercialno restavracijo. Največjo inicia-

tivo v ustanavljanju storitvenih podjetij so pokazala mariborska podjetja, ki imajo že 16 krojaških in čevljarških proizvodnic.

Za izpopolnitev omrežja industrijskih magazinov je pomembna tudi ustanovitev podružnic predvsem tam, kjer je največ delavstva. Tako ima na primer MTP v Mariboru edino prodajalno v mestu, medtem ko največ delavstva stanuje na Pobrežju in Melju. Nekoliko bolje je z magazinom TAM, ki ima dve prodajalni in ustanavlja še eno v St. Janžu. Nujno je tudi izpopolniti železničarsko prodajno omrežje. Da bi podjetje za preskrbo železničarjev, ki ima sedež v Mariboru, olajšalo železničarjem nakup življenjskih potrebščin, je začelo uvajati ambulante preskrbovalnice. Pred dnevi je šla na pot na prog Maribor-Celje-Dravograd-Maribor prva taka ambulanta, ki se je zelo obnesla ter je izboljšala in olajšala prekrbovanje nad 1500 raztresenim potrošnikom.

Da bi industrijski magazini pripomogli še več k izboljšanju službe delavske preskrbe ter s tem močneje vplivali tudi na izpolnjevanje planskih nalog, je nujno, da zlasti vsi magazini večjih industrijskih podjetij čimprej ustanovijo posebne prodajalne za udarnike, racionalizatorje in novatorje. Kljub jasnim navodilom nima še noben magazin na področju mariborske oblasti takih prodajal. Večina uprav se izgovarja, češ da ni kreditov itd. Kaže, da vodstva podjetij gledajo na te prodajalne enostransko ter ne vidijo njihovega velikega pomena v popularizaciji racionalizatorstva, udarništva in novatorstva med delavstvom.

Nedavno je služba delavske preskrbe tovarne aluminija v Strišču in guštanske jeklarne dobila nalog, da reorganizira svoje industrijske magazine po vzorcu rudniških magazinov s širšo organizacijo trgovskih in storitvenih podjetij (s prodajalnimi za sadje in zelenjavo, mlekarjami, pekarnami, mesnicami, komercialno restavracijo, prodajalno za udarnike itd.). S tem bi se delavska preskrba v teh važnih industrijskih središčih še izboljšala.

S KONFERENCE OSVOBODILNE FRONTE ZA LJUBLJANSKO OBLAST

V ljubljanski oblasti je bilo doslej ustanovljenih 93 obdelovalnih zadrug in 168 združnih ekonomij

Ljubljana, 6. avg.
Danes so se v Ljubljani zbrali delegati vseh okrajnih organizacij OF ljubljanske oblasti. Sklepal so o nalogah frontnih organizacij in izvolili oblastni plenum in izvršni odbor Osvoobodilne fronte.

Na zasedanju je bil navzoč tudi član politbiroja CK KPS in IOOF Slovenije tovariš Vlado Krivic, gost iz primorske oblasti in drugi zastopniki ljudske oblasti in množičnih organizacij.

O političnih, gospodarskih in kulturnoprosvetnih nalogah je v imenu iniciativnega odbora Osvoobodilne fronte govoril tovariš Leopold Kresc. Frontne organizacije so v ljubljanski oblasti dosegle znatne uspehe na vseh področjih, predvsem pa v zbiranju članstva za frontne brigade v mesecu gozdarstva. Okrog 12.000 frontovcev, organiziranih v 105 brigadah, je uspešno pomagalo pri izpolnitvi gozdarstva plana. Tudi pri organiziranju frontnih brigad za pomoč pri kapitalni graditvi je v zadnjih dveh mesecih sodelovalo 1250 frontovcev. Z organiziranjem vaških frontnih brigad v mnogih vaseh pa je bil prav tako dosežen gospodarski in politični uspeh. Kljub odhodu mnogih ljudi iz vasi na frontne akcije so bila dela v kmetijstvu pravočasno opravljena, hkrati pa se je s tem dvignil ugled Fronte, ki je s svojo organizacijo pomagala, da je bilo delo na poljih izvršeno.

Se vedno pa je v mnogih frontnih organizacijah premalo širokega političnega dela. Pri zbiranju nove delovne sile, ustanavljanju frontnih brigad, kmetijskih obdelovalnih zadrug, pri odmeri davkov, pri odkupih itd. zaidejo frontni aktivisti v ozko in subo izvrševanje nalog brez političnega prepričevanja in aktiviziranja osnovnih organizacij. To rodi slabe uspehe. Množice delovnih ljudi o nujnosti teh nalog niso dovolj prepričane, hkrati pa tak postopek daje potu birokratizmu, ki še marsikje tiči v krajevnih in okrajnih ljudskih odborih, namesto, da bi bile prav frontne organizacije najvztrajnejši borec proti birokratizmu in praktikizmu. Nalogo pridobivanja nove delovne sile in ustanavljanja frontnih brigad so dobro izpolnili v okrajih Mozirje, Ljubljana-okolica in Kranj. Frontne organizacije so bile v stikih s podjetji, iz katerih so udarniki in najboljši delavci odšli v vas in pomagali pri pridobivanju novih delavcev za gradbišča in tovarne. V okraju Mozirje so prejšnji mesec v oblasti prvi izpolnili plan pridobivanja nove delovne sile.

Uspehi so bili doseženi tudi pri ustanavljanju kmetijskih obdelovalnih zadrug. Po II. plenumu CK KPJ je bilo na področju ljubljanske oblasti ustanovljenih štiriindvajsetkrat več zadrug kot jih je bilo prej. Sedaj je v oblasti 93 obdelovalnih zadrug in 168 združnih ekonomij, ki zajemajo preko 95.000 ha zemlje. Ti uspehi so rezultat pravičnega tolmačenja in uresničevanja linije, ki jo je nakazala

naša Partija. Vendar pa bi bili tudi tu lahko doseženi boljši uspehi, če bi bilo več vztrajnosti in načrtnosti pri političnem delu na vasi.

Pri pobiranju in odmeri davkov je po načinu dela med najboljšimi okraji Novo mesto. Komisije, ki so bile osnovane v vaseh in ki poznajo prilike, so mnogo pripomogle, da v novomeškem okraju ni davčnih zaostankov. Marsikje drugje pa odmerjajo davke aktivisti z okraja, namesto da bi ti aktivisti pomagali krajevnim komisijam. V teh primerih uspehi seveda niso zadovoljivi. Prav tako pa je nepravilno, da so bili ponekod v komisijah kmetje, ki še sami niso poravnali zaostankov.

Tovariš Kresc je v svojem referatu nakazal obširne naloge, ki so pred frontnimi organizacijami, predvsem na vasi in ob koncu predvsem opozoril tudi na boljše kulturnoprosvetno delo. Tako študijski krožki kakor ljudske univerze in prosvetni tečajji bodo mnogo prispevali, da bo naš delovni človek politično bolj razgledan, kar bo tudi pomagalo, da bodo doseženi še večji uspehi na vseh področjih.

Referatu tovariša Kreseta je sledila diskusija, v kateri je sodelovalo mnogo tovarišev iz vseh okrajev. Ob koncu diskusije sta govorila še tovariša Vinko Sumrada, organizacijski sekretar oblastnega komiteja, in Vlado Krivic, ki je predvsem poudaril potrebo načrtnega političnega dela v osnovnih organizacijah, posebno danes, ko naša država, ki gradi socializem z lastnimi silami, vsemu naprednemu svetu dokazuje, da tudi mali narodi lahko grade socializem. Hkrati pa je naša država, v kateri je ljudstvo enotno in ima tako jekleno Partijo, prvobitnejši za pravilne odnose med socialističnimi državami. Tovariš Krivic je nato, ko je govoril o organizacijskih vrašanjih, navedel primere, kjer je na okrajnih odborih OF samo po en profesionalni aktivist, kar je vsekarj premalo. Na vsakem okraju naj bi bilo najmanj po pet aktivistov, ker je tako je zajamčeno pravilno delo. Aktivisti morajo vedno najti tudi dovolj časa za lastno politično izobraževanje.

Po diskusiji so sprejeli polletni plan dela frontnih organizacij, v katerem so sklenili razširiti, hkrati pa še ostrije čistiti vrste Fronte raznih špekulantskih elementov, organizacijsko utrditi frontne odbore, povsod izvoliti zrupe ljudskih inspektorjev, okrepiti ideološko in agitacijsko delo, predvsem pa s vsemi močmi pomagati pri razširitvi socialističnega združništva, mobilizaciji nove delovne sile in pri gospodarski politiki na vasi. V septembru bodo frontne organizacije pridobile 7800 frontovcev za brigade, v oktobru 5200, v novembru pa 3500.

Nato so sledile volitve. V okrajni plenum je bilo izvoljenih 120 članov, v oblastni izvršni odbor pa 40. Za predsednika oblastnega izvršnega odbora OF je bil izvoljen tovariš Stane Kavčič, za podpredsednika Alojz Mlakar, za sekretarja pa Jože Tekavec.

Z borbo za trdno delovno disciplino pomagamo reševati tudi vprašanje pomanjkanja delovne sile

Akoja za pridobivanje nove delovne sile se razvija predvsem na vasi. Delovne rezerve pa imamo tudi v tovarnah, rudnikih in drugih gospodarskih panogah, a je včasih ne odkrivamo dovolj odločno. Rezervno delovno silo najdemo povsod tam, kjer še premalo gledajo na delovno disciplino. Veliko število delovnih ur izgubimo letno zaradi neopravičenih izostankov in fluktuacije delavstva. Pri fluktuaciji delovne sile ni izguba delovnih ur samo v tem, ko delavec ni zaposlen nekaj dni, temveč tudi takrat, ko se že zaposli v drugem podjetju in navadno delovni učinek precej časa ni takšen kakor pri delavcu, ki je stalnega dela že vajen. Tudi odstotek bolezenskih in upravičenih izostankov je še vedno previsok. Prav pri tem, ko bodo sindikalni aktivisti ali vodstva podjetij poiskala vzroke, zakaj je tolikšen odstotek neopravičenih ali bolezenskih izostankov v podjetju, zakaj so pri njih primeri fluktuacije in odpravljeni napake, se bo s tem tudi že v podjetju začela razvijati borba za odkrivanje delovnih rezerv.

Po zaključku polletnega tekmovalnega lahko v nekaterih sindikalnih podružnicah ugotovimo, da so premalo storili za zboljšanje delovne discipline. Delovna disciplina se je ponekod še poslabšala ali pa je odstotek neopravičenih in drugih izostankov le prav malo upadel. V »Litostroju« na primer, kjer je pomanjkanje delavcev, so imeli v drugem trimesečju letošnjega polletja še vedno 2.10% neopravičenih izostankov. Boljša delovna disciplina je v železarni v Stora in na Jenecih. V prvem polletju so imeli v Stora 0.8% neopravičenih izostankov, na Jenecih pa 0.21%. Majhen odstotek neopravičenih izostankov imajo v tekstilni tovarni v St. Pavlu pri Preboldu in v tovarni hlačevine v Celju. Visok odstotek neopravičenih in tudi vseh ostalih izostankov pa je v tovarni svile in v tovarni volnenih in vigozna izdelkov v Mariboru. V usnjarski stroki se je delovna disciplina letos poslabšala v primeri z lansko za 0.73%. V čevljarški stroki so narasli neopravičeni izostanki v prvem polletju za 0.26% itd. To so podatki le iz nekaterih podjetij, če bi izračunali število delovnih ur, ki jih na ta način izgubimo v vseh podjetjih, bi ugotovili, da bi bilo ponekod pomanjkanje delovne sile dosti manjše, če bi bila tam trdna delovna disciplina.

Da bi zboljšali delovno disciplino, a tem pa tudi upravičeno kaznovali vse, ki niso dovolj disciplinirani, je bila že pred meseci izdana uredba o rezanju živihških nakaznic vsem tistim, ki delovno disciplino kršijo. Če bi se uprave podjetij in tudi sindikalne organizacije točno držale vseh navodil in izpolnjevale uredbu, bi se delovna disciplina vsekarj izboljšala. Ravno pri tem pa se je pokazala v nekaterih podjetjih prevelika familiarnost in neodgovornost. Tako se dogaja na primer v galanterijski stroki, da neopravičeni izostanki sicer padajo, rasejo pa upravičeni izostanki. To si lahko pojasnimo samo s tem, da neopravičene izostanke, ki jih napravijo brezvestni delavci, pišejo uprave podjetij kot upravičene in s tem kršijo uredbu. Prav takšen primer imamo tudi v tovarni tenil »Donit« v Medvodah. Po poročilu, ki ga je poslala sindikalna podružnica republiškega odbora, je razvidno, da so neopravičeni izostanki iz meseca v mesec padali, v aprilu in v juniju pa jih sploh ni bilo. Tako je bilo na primer v mesecu januarju neopravičenih izostankov 0.22%, v mesecu maju pa 0.06%. Če pogledamo upravičene izostanke v istem poročilu, vidimo, da »upravičeni« izostanki iz meseca v mesec narastejo. Tako so imeli v januarju 0.25% upravičenih izostankov, v aprilu, ko ne izkazujejo nobenega neopravičenega, pa je upravičenih izostankov 2.08%. V maju so upravičeni izostanki narasli že na 5.94%, v juniju, ko zopet ni po njihovem poročilu nobenih neopravičenih izostankov, narasejo upravičeni izostanki že kar na 8.8%. Če ob samem sestavljanju poročila bi se morali sindikalni funkcionarji zamisliti in pokazati vzroke za tako visok odstotek upravičenih izostankov, ki iz meseca v mesec narastejo.

Razen naloge, da stalno skrbimo za dvig storilnosti in tako za izpolnjevanje plana, bo tudi izredno važna naloga sindikalnih funkcionarjev kakor uprav podjetij, da odkrijejo in razkrinkajo vse brezvestne delavce, ki neopravičeno izostajajo od dela. Odpraviti pa bo treba familiarnost in se točno držati uredbe, ki določa materialne kazni za vse, ki kršijo delovno disciplino. Tako bomo marsikje pomanjkanje delovne sile ublažili in poslali novo delovno silo tja, kjer je v resnici potrebna.

Tekmovanje ljudskoprosvetnih organizacij na čast II. kongresa Ljudske prosvete Slovenije

Na II. kongresu Ljudske prosvete Slovenije letos novembra bodo v smislu sklepov dvodnevnih konferenc ljudskoprosvetnih aktivistov 30. in 31. maja t. l. podeljene po sledečem pravilniku naslednje nagrade:

1. nagrado prejme okrajni (mestni) odbor Ljudske prosvete okraja, ki bo dosegel v razvijanju ljudskoprosvetnih nalog v celoti najboljši uspeh. Odločilna za podelitev te nagrade bo ugotovitev, kaj je bilo doseženo v okraju po osvojitvi storjenega za organizacijski in idejni dvig ljudskoprosvetnega dela, kaj je bilo storjeno v pomoč za socializacijo vasi, kako je okraj izvedel sklepe v uvodu omenjene dvodnevnih konferenc, koliko in kako so se letos kulturno-umetniške skupine udeleževale raznih propagandnih gostovanj (cesta Beograd—Zagreb, gradbišča sploh, akcija za sečno lesa, obiski zdravilišč, Primorske in podobno). Nagrada bo podeljena na osnovi vseh raznih poročil z okrajem in oblasti, dospelih do 4. novembra, in na osnovi ocene kulturno-političnega dela in stanja okrajem od strani Izvršnega odbora Ljudske prosvete Slovenije.

2. in 3. nagrada bo podeljena za najboljša festivala okrajnega, oziroma večjega značaja (ne pa republiškega). Ena od teh nagrad bo podeljena prireditelju za najboljši festival prejšnjih let, ena za najboljši letošnji festival. Prireditelji letošnjih festivalov naj se čim prej prijavijo Izvršnemu odboru Ljudske prosvete. Ocena komisije IOLP Slovenije bo dana glede na naprednost in domiselnost zamisli ter glede na režijo in organizacijsko izvedbo, skratka glede na to, koliko bo uspelo dati festivalom značaj najnaprednejših in najvzpostavljenejših prizadevanj in uspehov naše družbe, koliko bodo resnično ljudska slava. (Glej članek: Pred letošnjimi festivali v Ljudski pravici dne 3. julija.)

4. nagrada bo podeljena okrajnemu odboru Ljudske prosvete, ki bo najbolj uspešen v urejanju organizacijskih nalog (ustanavljanje in utrjevanje društev, utrjevanje okrajnega odbora Ljudske prosvete v smislu stalnosti in načrtosti sodelovanja med zastopniki množičnih organizacij, oziroma med profesionalnimi ljudskoprosvetnimi aktivisti, skrb za idejno-politični dvig strokovnjakov in razvoj kadrov sploh, izvedba plenumov in priprav za II. kongres, točnost in preglednost poročanja, sploh načrtnost in smiselnost dela). Nagrada bo podeljena po podatkih o društvi in po oceni dela okrajnih odborov Ljudske prosvete od strani Izvršnega odbora. Važno merilo za oceno bo poleg števila društev tudi število aktivnega in podpornega članstva, število društvenih sekcij, število prireditelj v letošnjem letu — seveda v razmerju s številom prebivalstva okraja — in pa, v koliko bodo naselja in sloji prebivalstva okraja že pritegnjeni v ljudskoprosvetno delo. Uspoševana bodo samo društva, ki jih bo Izvršni odbor do 1. novembra sprejel v Zvezo.

5. nagrado prejme okrajni odbor Ljudske prosvete, ki bo najbolj iznajdljiv in temeljito, najbolj vsestransko pripravil izobraževalne tečaje. Nagrada je prehodnega značaja in bo drugič podeljena na Prešernov dan leta 1950, dokončno pa na dan 9. obletnice ustanovitve OF. Prvič bo podeljena na osnovi zaključnega poročila o pripravah, to je po stanju z dne 31. oktobra. Izvršnemu odboru bodo okrajni poslali poimenovalni spisek predavateljev, spisek do 31. oktobra organiziranih tečajev s številom prijavljenih, poročilo o poteku okrajnih in sektorskih seminarjev, sploh poročila o storjenem za vpis v tečaje, za pripravo predavateljev in za čim bolj nemoten in uspešen potek tečajev v vsakem pogledu. Uspoševan bo tudi uspeh pri odpravljanju nepismenosti in odetek pripravnosti iz tečajev za nepismene, ki jih bo organiziralo Ministrstvo za prosveto, v izobraževalne tečaje.

6. nagrado bo prejel za dvig ljudskih knjižnic okraj, ki bo najuspešneje izvedel tekmovalne za dvig knjižnic in čitalnic v času od 2. avgusta do 31. oktobra — to je okraj, kjer bodo ljudske knjižnice sorazmerno najbolj dvignile število knjig, si zagotovile sredstva za razvoj, okraj ki bo prednjačil po številu privlačilcev za knjižničarske tečaje, ki bo pokazal najboljše uspehe s sektorskim sodelovanjem knjižničarjev, z ustanavljanjem

njem, opremo in razvojem čitalnic, v izvedbi Tedna napredne knjige od 18. do 25. septembra, ki se bo najbolj izkazal s točnim poročanjem o delu knjižnic po formularjih Izvršnega odbora in z vestno in pravočasno izpolnitimi vprašalnimi polami Univerzitetne knjižnice.

7. nagrada bo podeljena najboljši ljudski univerzi na osnovi poročil okrajnih odborov Ljudske prosvete o organizacijski ureditvi in utrditvi okrajnih ljudskih univerz in na osnovi seznama predavanj, prirejenih od 1. novembra 1948 do 31. oktobra 1949 na sedežu in v drugih krajih (z navedbo števila obiskovalcev) in na osnovi načrta predavanj na sedežu in po vaseh (v zvezi z izobraževalnimi tečaji) pozimi 1949/50.

8. nagrada bo podeljena kulturno umetniškemu društvu, ki je pokazalo najbolj vsestransko, idejno poglobljeno, množično in kvalitetno dejavnost. Društva bodo ocenjena na osnovi poročila o razvoju števila članstva, o razvoju sekcij, o številu nastopov in gostovanj od ustanovitve pa do 30. septembra t. l. Odločilne seveda ne bodo samo številke, marveč tudi dejanski kulturnopolitični uspehi društev. Izvršni odbor Ljudske prosvete Slovenije poziva vsa društva — ne glede na to, iz katere množične organizacije izhajajo — ki so pokazala večjo dejavnost, da mu pošljejo historiat svojega dela in pregled stanja ob koncu septembra t. l.

9. nagrado prejme najboljši izobraževalno umetniško društvo (vasko, podeželsko) na osnovi dobro utemeljenega predloga pristojnega okrajnega odbora Ljudske prosvete. V smislu meril za 8. nagrado naj pošljejo okrajni odbori Ljudske prosvete najkasneje do 1. novembra oznake svojih najboljših društev. Vsak okraj predlaga za nagrado največ po eno izobraževalno-umetniško in po eno kulturno-umetniško društvo — ne glede na datum ustanovitve, pač pa glede na to, kaj je krajevni ljudskoprosvetni svet, kaj so razni ljudskoprosvetni aktivni v tistem kraju (področju), kaj je društvo storilo in uspelo do 30. septembra t. l.

10. nagrada bo podeljena za čim bolj smiselno in čim lepše ureditev združene doma, to je predvsem odra, knjižnice, čitalnice, dvorane in zaodskih prostorov. Okrajni odbori Ljudske prosvete naj stavijo predloge za ocenjevalne ogled Izvršnemu odboru Ljudske prosvete Slovenije do 1. oktobra.

11. do 14. nagrada bodo podeljene najboljšim knjižnicam in čitalnicam na vsestransko utemeljene predloge okrajnih odborov Ljudske prosvete. Vsak okrajni odbor Ljudske prosvete naj pošlje predloge do 1. oktobra.

O kulturnoprosvetnem delu madžarske manjšine v lendavskem okraju

Kulturno življenje madžarske manjšine v dolinlendavskem okraju, kjer živi v osemnajstih vaseh okrog 12.000 Madžarov, je tako rekoč brez tradicije iz časov stare Jugoslavije.

Nova, ljudska oblast je po osvoboditvi dala med drugim tudi pobudo za začetek kulturnega dela med madžarsko manjšino. Prva je bila D. Lendava, ki je pa kmalu spodbudila tudi ostale vasi.

V prvih letih osvoboditve so bile odigrane igre, ki so se našle med ljudmi. Boljše in sodobnejše igre so se začele uprizarjati šele v 1948. letu, ko so prišle na repertoar sodobne madžarske igre, kakor tudi prevodi Nušića, Čehova, Katajeva, Suhodoleškega, Moliera itd.

Prehod od starih iger na sodobne je bil zelo težak. Prehod so z dobro izbiro komadov pospešili nekateri učitelji, in to predvsem v Gorjem Lakosu, Dolini in v Gaberju. Na žalost ne moremo tega trditvi za Lendavo, dasi bi človek prav od centra pričakoval, da bo kajpot ostalim madžarskim manjšinam po vaseh. Od osvoboditve pa do danes je bilo v lendavskem okraju uprizorjenih 28 iger v madžarskem jeziku.

Osnovala se je tudi folklorna plesna skupina v Dolgi vasi, Dolini in v D. Lendavi. Skupina Dolgovaščanov je celo nastopila na mladinskem festivalu v Ljubljani, na okrajnem festivalu v Dolnji Lendavi ter na proslavi 1. maja.

lje po stanju z dne 30. septembra t. l. dva predloga, po enega za knjižnice in čitalnice v mestih in industrijskih središčih in po enega za vasko knjižnice in čitalnice.

Posebne nagrade bodo podeljene tudi okrajnemu odboru Ljudske prosvete, ki bo največ pripomogel za doseg postavljene števila naročnikov Prešernove knjižnice, ki bo najuspešneje dvignil število naročnikov Obzornika in za najboljši filmski krožek. Pri nagradi v zvezi s Prešernovo knjižnico se bomo ravnali po poročilih okrajnih odborov Ljudske prosvete in po poročilu Slovenskega knjižnega zavoda (po stanju dne 31. oktobra). Prav tako velja kot kriterij za nagrado za uspelo povišanje naročnikov Obzornika stanje dne 31. oktobra. Za najboljši filmski krožek bo podeljena nagrada glede na točke tekmovalja, sprejete na konferenci vodij okrajnih filmskih krožkov dne 21. junija t. l.

Razen naštetih so predvidene še tri dopolnilne nagrade za ljudskoprosvetne uspehe, ki bi jih glede na njihovo kvaliteto kazalo nagraditi.

Višino in obliko nagrad bo določil Izvršni odbor Ljudske prosvete Slovenije ob ocenjevanju na osnovi pomembnosti uspehov, vsekakor pa po naštetem vrstnem redu — z izjemo treh dopolnilnih nagrad, ki pa ne morejo biti višje od 6. nagrade.

Nagrade bodo podeljene na osnovi raznih poročil oblastnih in okrajnih odborov Ljudske prosvete, poročil ljudskoprosvetnih društev, republiških odborov množičnih organizacij (sindikatoev, mladinske organizacije, AFZ in drugih), dospelih do določenih terminov, ter po opažanjih in ocenah Izvršnega odbora Ljudske prosvete Slovenije in komisij, ki jih bo Izvršni odbor za ocenjevanje pooblastil.

Poleg gornjih določb bo Izvršni odbor pri ocenjevanju še zlasti upošteval uspešno in vsestransko izpolnjevanje smernic v uvodu omenjene dvodnevnih konferenc ljudskoprosvetnih aktivistov. V kolikor podrobnosti tega razpisa komu ne bi bile jasne, jih bo Izvršni odbor pojasnil s konkretnimi odgovori na morebitna pismena vprašanja, z okrožnicami k posameznim točkam tekmovalja in s članki članov in referentov Izvršnega odbora Ljudske prosvete Slovenije v dnevniki.

Nagrade bodo podeljene na slavnostnih prireditvah v dnevi II. kongresa v Ljubljani.

Izvršni odbor
Ljudske prosvete Slovenije

IVAN CANKAR: ODABRANI LISTOVI

Prevajanje iz Cankarjevih del v srbsko ima skoraj že 50letno tradicijo. Bežno naj tu omenimo najprej sistematično delo Miloša Ivkovića, ki je na začetku tega stoletja v srbskih revijah »Brankovo kolo« in »Kolo« objavjal prevode iz »Vinjet« ter 1907 izdal krajši izbor iz te prve Cankarjeve knjige kot prvi zvezek »Jugoslovske biblioteke«, medtem ko je njegov prevod »Jakoba Rude« ostal v rokopisu. Posamezna dela našega pisatelja so prinašala še druge srbske revije, kot n. pr. »Slovenski jug«. Po prvi svetovni vojni se je interes za Cankarja med Srbi še povečal, vendar je bila rezultat tega poleg nekaterih prevodov po časopisu le izdaja kakih 5—6 samostojnih knjig, ki pa so služile predvsem šolskim potrebam. Namera beogradske založnice Gece Kona, da izda Cankarjevo izbrano delo v 10 knjigah, v obsegu po 300—350 strani, je ostala le pri objavi, kajti v pogojih kapitalistične Jugoslavije so imeli velesrbski šovinisti odločno besedo tudi v kulturnih zadevah in njim ni bilo prijetno, izdajati dela tako izrazitega socialnega borca in bojnika za boljši svet, kakor je bil Ivan Cankar. Šele po osvoboditvi so bili dani vsi pogoji za širjenje Cankarjeve umetnosti v srbskem prevodu, ker so odpadli socialno-šovinistični predsodki, in prvi rezultati se že kažejo. Tako so bila med drugim prevedena glavna tri dramatična dela (za navodov blagor, Kralj na Betajnovi in Hlapci); žal, da ti prevodi niso najboljši, ker so premalo skrbno izdelani. Boljši so tisti, ki jih je izdal Džura Radović, dober poznavalec slovenščine, saj je že kot bivši profesor na poljski gimnaziji v Ljubljani pred drugo svetovno vojno kazal živo zanimanje za slovenski jezik in je pesnil izvirne pesmi s slovenskimi motivi. Dovolj dober je njegov prevod »Hlapca Jerneja« in pa povesti »Na klancu« in »Martin Kačur«, ki sta izšli kot prvi zvezek Cankarjevega izbranega dela letos pri beogradske Prosveti v njeni zbirki »Starejši jugoslovske pisatelji«. Ta izbrana dela bodo izšla v 4 zvezkih pod uredništvom B. Zihlerja in v prevodu Džure Radovića in bodo v njih zastopane najznačilnejše mojstrovine Ivana Cankarja.

Pred nekaj meseci je beogradska založba »Novo pokolenje« izdala izbor iz njegovega dela pod naslovom »Odabrani listovi« (Jugoslovske klasičari, 16. Izbor dr. Marje Boršnikove, prevod dr. Ljube Jurkovića, Beograd 1949, 139 str., 8, cir.). Knjiga je izšla v slogu podobnih ruskih izdaj (»Izbrannoe«), kakršne so se srečno uveljavile tudi pri Srbi, in obsegajo najznačilnejše izbrane epise posameznih pisateljev. »Odabrani listovi« so plod dela treh sotrudnikov: dr. Marje Boršnikove, ki je izbor določila, dr. Ljube Jurkovića, ki je prevod izdelal, in D. Vučenova, ki je knjigi napisal 12 strani dolg uvod.

Glede izbora je treba reči, da bi urednik pač moral imeti nesrečno roko, če bi pri Cankarju ne izbral samo kleno zrno. Večina izbora tvorijo antologijske črtice in novele, ki utrjujejo sloves Cankarja modernega črtičarja in mojstra psihološke socialne novele, kakor so to posamezni beseri slovenske proze iz zbirke »Moje življenje«, »Moja njiva«, »Za križem« in »Podobe iz sanj«, katerim se pridružujejo še odlomki iz znanih stilističnih in miselnih mojstrov in »Hlapca Jerneja«, »Hiša Marije Pomočnice« in »Kralj na Betajnovi«. Zbirko zaključuje politična izpoved Cankarjeva »Kako sem postal socialist«. Vse kaže na to, da je pri izboru odločil vsebinski vidik, po katerem je dr. Boršnikova hotela pokazati globoko človečnost in pretresljivo samozavedno resničnost našega pisatelja v znamenju njegovega izreka, da je vse njegovo življenje in nehanje »služilo najvišji ideji: resnici«. Drugi poudarek je na socialni pomembnosti nekaterih novel, posebno tistih iz zbirke »Za križem«, v kateri je Cankarjevo občustvovanje s trpečim človekom, s sužnjem kapitalističnega družbenega reda najgloblje in najpristnejše in njegov protest proti socialnim krivicam in zapostavljanjem najglasnejši. V teh 22 črticah, novelah in odlomkih daljših del je zajet Cankar v svoji nepotvorbni dobi socialnega borca proti nasilju.

Prevajalec dr. Ljube Jurković, rojak iz Dalmacije, ki že nad 20 let živi v Ljubljani, je svojo nalogo dobro opravil. Res da ni v njegovem srbskem tekstu

tiste ekladno ritmike, ki je za Cankarja tako značilna in svojska, da jo je smotral za lastno iznajdbo, toda njegov prevod je točen, brez nepotrebnih mas. Vidi se njegov trud, da vnikne v Cankarjevega duha in skuša približati intencije njegovega dela srbskemu bralcu. Glede njegovih skopih »Pripomb« na kraju knjige bi mogli omeniti samo nekaj malenkosti. Na treh mestih navaja nekatere črtice v taki zvezi, kakor da so izšle v ponatistv v posebnih Cankarjevih zbirkah, katerim pa je omenjena naslove dal v resnici le urednik njegovih zbranih spisov dr. Izidor Cankar (»Otrok se smeje«, str. 137; »Majski noč«, str. 138; »Lepa naša domovina«, str. 139). Pri tej zadnji črtici ga je prevod tudi pripomba urednika Cankarjevih zbranih spisov, da je sicer nastala 1908, a da je bila objavljena šele v reviji »Pod lipo« (1926), medtem ko je v resnici izšla že v socialistični publikaciji »Prvi majnik« za 1909, 5—6.

O uvodu, ki ga je napisal D. Vučenov, je treba žal reči, da je skandalozno in docela neprimeren. Zaradi neznanja za praznega frazerstva bi morali take ugotovitve prebravati še pred izidom. V njem trdi, da je Cankarjeva umetnost, ki je v tistem času bila v Sloveniji zahtevala »kulturno avtonomijo«, kar pa je bil v resnici le eden izmed sklepov VII. stranke kmečega zbora slovenskih socialistov 1907 in »tako imenovani« »tivoliki resoluciji«, ki je ostala na papirju. Med drugim je Vučenov Srbov razodel, da je »razvoj kapitalizma v slovenskih deželah spremljal tudi politični razvoj«. Stilističen očitni nam tudi uvodničar, da Cankar »pri študiju tehnike ni prišel dalje od začetak«. Seveda Cankar tudi ni kandidiral 1907 v Trbovljah in njegov očitni pisatelj, da ga označuje »nezadostno ocenjevanje moči ljudskih množic, kolektivna sploh« prav tako ne drži, ker je resnica ravno nasprotna (glej njegovo polemiko z Antonom Kristanom o priliki njegovega predavanja »Očiščenje in pomlajenje« v Trstu, »Naprej« 8. maja 1918). Da bi bil Ivan Cankar v prvih svojih prozačnih delih stilo pod Streparjevim, v problematiki pa pod Kerševim vplivom, je tudi novo odkritje, ki kaže popolno nepoznanje mladostnega Cankarjevega dela. Kajti le malo slovenskih pisateljev je že v prvih svojih episah pokazalo toliko samostojnosti in samozavestnosti, kakor ravno Cankar. V prvih njegovih pesmih je res močno viden Prešernov, Gregorčičev, Askercjev in Heinejev vpliv, toda v prozi je pokazal redko izviren žar spoštaka. Nepoznanje Cankarjevega dela kaže Vučenov tudi v izjavi, da Cankar n. pr. v svoji kmečki noveli »Sosed Luka« in »Treh povestih« »daje patriotske težnje slovenskega človeka«, ali pa da je »1910 dal dramo »Hlapci«, satiro na površnost in drugo karakteristične lastnosti slovenske inteligence, ki se prepleta z njegovim političnim odnosom do bolne matere«. — Tekstu uvoda moti množica napačnih stavov, slogovnih galimatijev in nerodnih izrazov.

To, sicer lepo in organsko urejeno knjigo, ki je izšla v 10.000 izvodih, zasluži in moti nemogoč uvod, toda upamo, da ga bo večina bralcev prezrla in segla po Cankarjevem tekstu.

Franca Dobrovolje

NOVE KNJIGE IN REVJE

Istorijski arhiv Komunističke partije Jugoslavije, II. tom. Kongresi in pokrajinske konferenc KPJ 1919—1937. Izdaja zgodovinski oddelček CK KPJ. Beograd 1949. Str. 500. Cena 80.—

V. I. Lenin: O pravu nacija na samoopredeljenje. »Kultura«, Beograd 1949. Str. 70. Cena 6 din.

Les. List za gozdarstvo in lesno industrijo. Št. 1—2. I. letnik. Ljubljana 1949. Prosvetni radnik, št. 5. Sarajevo, maj 1949.

GOSTOVANJA LJUBLJANSKE DRAME

Ko občudujemo letošnje umetniške uspehe osrednjega slovenskega dramskega gledališča, s katerimi je na najlepši način proslavilo tridesetletnico svojega delovanja, ne ememo iti mimo pomembne akcije, ki jo je gledališče s pomočjo svojega vodstva in poštvovalnega umetniškega in tehničnega osebja izvedlo v svoji jubilejni sezoni. Gre namreč za številna gostovanja doma in v drugih republikah. Če se pomislimo, da je jubilejno leto zahtevalo znatno povišanje naporov — retrospektivna gledališka razstava, skrb za postavitev spomenikov našim pomembnim igralcem in dramatikom, jubilejne svečanosti same, skrb za izvedbo »Meseca slovenske dramske tvornosti«, poleg tega pa še prva jugoslovskega postavitev komedije A. Gribojedova »Gorje pametnemu«, številne diskusije o problemih slovenske gledališke umetnosti, tečaj o zgodovini slovenskega jezika in pravorečju, gostovanje zagrebškega in centralnega jugoslovskega gledališča — tedaj smo in na jasnem, da gre za najaktivnejšo in najplodnejšo sezono od 1919. leta dalje.

Ljubljanska Drama je v luči novih kulturnih teženj in spričo razširjene publike občutno spremenila svojo predvotno prakso. O tem priča med drugim 85 organiziranih predstav za sindikate, LSM, LMS itd. (lani 28). Prvič v zgodovini

vrni svojega obstoja pa je začela načrtno zapuščati hišo in odhajati na gostovanje po ozemlju domače republike. Takih gostovanj je bilo 24. Gostovala je z naslednjimi deli: »Tartuffe«, »Sola za obrekojanje«, »Globoko s korenine«, »Lacko in Kreli« ter »Otok miru« in to v Brezicah, na Jesenicah, v Celju in Ptuj.

To je seveda premalo, ker so še drugi kraji, kjer bi bila gostovanja nujno potrebna, na primer Zagorje, Trbovlje, Bela Krajina in Dolenjska (Metlika, Cernomelj, Novo mesto) in primorski pas (Tolmin, Kobarid, Nova Gorica). To pomankljivost opravičuje dejstvo, da je bilo premalo časa in da nekateri teh krajev nimajo dovolj velikega odra. To vprašanje se bo v naslednjih letih s smotno razporeditvijo moči in časa in s postavljanjem scene na prostem gotovo ugodno rešilo.

Razen ansambelskih gostovanj pa beleži ljubljanska Drama ogromno število gostovanj svojih režiserjev in igralcev ter vrsto tečajev in predavanj po podeželskih in sindikalnih odrih (dr. Kreft, Žizek, Sever, Svetelova, Saričeva, Albreht, Lipah, Potokar Lojze, Gregorin in drugi) ter lepo število strokovnih članov, analiz in statistik v »Obzorniku«, »Gledališkem listu« in drugod (dr. Kreft, Žizek, Sever, Škedi). Tako je nekaj

strogo izolirana hiša zlasti v tem letu postala pospeljevalnica kulturnega in zlasti gledališkega življenja na Slovenskem in si s tem utemeljila naslov osrednjega slovenskega gledališča in žarišča gledališke kulture pri nas.

Najpomembnejša pa so bila gostovanja v Zagrebu, Kopru in Beogradu in to zato, ker niso bila samo močna manifestacija bratstva in enotnosti naših narodov, ampak dokaz o pravilnosti kulturne politike naše Partije, ki temelji na priznavanju in pospeševanju kulturnih vrednot vsakega naših narodov, ter ker se samo z medsebojnim izmenjavanjem izkušnje pospešuje zgraditev in ustvaritev naše skupne socialistične kulture. Odtod priznanja osrednjih jugoslovskega časopisov in revij, odtod točna izjava Ivana Popovića v »Književnih novinah« (12. julija t. l.): »To gostovanje (v Beogradu) je s kvaliteto rezultatov postalo kulturni dogodek splošnega jugoslovskega pomena. Pridobitve, do katerih se je povzpela ljubljanska Drama v slovenskem okviru, so se pokazale tudi izven tega ozkega okvira v glavnem mestu FLRJ kot velike pridobitve, kot uspeh jugoslovskega gledališča.« Podobno je zapisal Ervin Sinko v zagrebški »Republiki« (št. 6): »Njegov uspeh je hkrati naš uspeh!« In podobno neznanju ocenjevalec v zagrebškem »Vestniku« (št. 1258): »To gostovanje predstavlja pomemben dokument v izmenjavi kulturnih uspehov slovenskega in hrvatskega na-

roda, ki danes v Titovi Jugoslaviji s prepletanjem svoje umetniške tradicije z najboljšimi tradicijami drugih narodov gradita novo — socialistično kulturo.« Gostovanje v Kopru pa ima še poseben pomen: Ker zaradi veljane tuje zasedbe ni bilo mogoče igrati v Trstu, se je slovensko kulturno življenje vsaj v Kopru manifestiralo s slovensko gledališko tvornostjo.

Ocene najmočnejših jugoslovskega kritikov so brez izjeme pohvalne. Zagrebške kritike so po objektivni analizi priznale visoko kvaliteto ljubljanske Drame, beogradske kritik M. Džoković je zapisal, da so »beogradske gledališke umetniki na teh predstavah lahko prišli do zelo koristnih zaključkov in da lahko začno na podlagi novih argumentov razmišljati o sodobnih poteh gledališkega ustvarjanja«. Jovan Popović pa, da »uprizoritev Cankarjevih »Hlapcev« lahko velja po približanju k resničnemu odreku novo realizmu ostalim gledališčem Jugoslavije za nauk in izpodbudo«. Tako je ljubljanska Drama vprav za svojo tridesetletno doživela najvišja priznanja in bila postavljena v prvo vrsto jugoslovskega gledališča.

Natančen pretres režije in igranja je poudaril presenetljivo ustvarjalno moč slovenskih režiserjev in igralcev. S posebnim poudarkom pa je kritika zabeležila ansambelsko igranje ljubljanskega teatra. »Ansambel ljubljanske Drame«, piše J. Popović v »Književnih novinah«, »se je

na odru beogradskega narodnega gledališča uveljavil kot harmonično enotno visoko discipliniran in uigran ansambel, ki ni zgolj zbor igralskih talentov, sposobnih, da se vžive v tekst, da like transformirajo, kreirajo in ustvarjajo adektivne odnose na odru, marveč kot umetniško telo, ki je v celoti kvaliteta.« To odliko ljubljanskega gledališča je označil tudi M. Džoković, ko je zapisal: »Kar zadeva ansambel, je bila ljubljanska Drama za vse doživetje. Tu zasluži lahko govorimo o ansamblu. Gledali smo izdelano, izenačeno celoto, v kateri posameznik ne glede na velikost vloge zavestno, prizadevno in pozitivno vrti svojo nalogo in prispeva k splošnem vtisu. Glede na to, za gledališče najvažnejšo perspektivo, zavzema ljubljanska Drama posebno mesto.«

Ta gostovanja pa so bila zvezana še s posebno koristjo: bila so najuspešnejša šola za umetniški, pa tudi za tehnični ansambel ljubljanskega in drugih osrednjih gledališč, saj so bila vedno združena s številnimi diskusijskimi in družabnimi večeri, na katerih so se neprestano obravnavali široki gledališki problemi. Rezultati teh intimnih razgovorov bodo hkrati z dragocenimi kritikami oplajali in vodili slovensko gledališko umetnost v bodoči sezoni, ko bo stala pred zelo težkim repertoarjem (Cankar, Ostrovski, Trenjov, Calderon, Shakespeare, Moliera, Goethe, Miller) in ko bo obiskala še druge naše republike.

Pomen prevzema poslov razdeljevanja, evidence in obračunavanja potrošniških nakaznic in blaga po Narodni banki FLRJ

Odločba zvezne vlade o prenosu zadev v zvezi s tiskanjem, manipulacijo, razdeljevanjem in evidenco potrošniških nakaznic in bonov za trgovino po vezanih cenah na Narodno banko FLRJ, novo navodilo o izdajanju potrošniških nakaznic in o obračunavanju prodanega blaga zagotovljene preskrbe, kakor tudi odredba o popisu potrošnikov v zagotovljeni preskrbi so ukrepi za izpolnitev nalog, ki jih je sprejelo drugo plenarno zasedanje CK KPJ. Ti sklepi o tekočih nalogah na področju gospodarstva naložijo tudi Narodni banki FLRJ kot osrednjemu kreditnemu podjetju v državi največjo nalogo: okrepitev kontrole nad izpolnjevanjem nalog na vseh področjih gospodarstva na podlagi finančno-kreditne dejavnosti Narodne banke. Narodna banka FLRJ je izpolnila svoje finančno nadzorstvo nad našim planskim gospodarstvom s tem, da je pred meseci uvedla obsežno in temeljito kontrolo nad izpolnjevanjem gotovinskega plana posameznih obveznikov. S to kontrolo usmerja in skrajša že v celoti vodi plačilni fond v državi, da se doseže ravnotežje med blagovnim in plačilnim fondom. Drugič: Narodna banka je izpolnila in razširila svoje socialistično bančno poslovanje s tem, da je prešla naloge planiranja, sestavljanja in izpolnjevanja kratkoročnega kreditnega plana kot dela vrednejšega gospodarskega plana izključno nanjo.

S prenosom poslov razdeljevanja, evidence in obračunavanja potrošniških nakaznic in bonov za trgovino po vezanih cenah na Narodno banko FLRJ pa je po sprejetju sklepov II. plenuma CK KPJ v dejavnosti Narodne banke prišlo do konkretizacije sklepa o okrepitvi kontrole nad našim gospodarstvom. Razen izpolnitve kontrole nad blagovnim fondom zajamčene preskrbe bo vlada dobila tudi nove, dragocene kazalce, kakršnih dosedaj ni imela. Evidenca potrošniških nakaznic in obračunavanja prodanega blaga zajamčene preskrbe ni mogel nuditi, kakor zahteva nagel razvoj gospodarskih sektorjev.

Ne smemo tudi pozabljati, da so te naloge nerazdružno povezane z vlogo, ki jo odigrava socialistična banka v vseh fazah graditve socializma. Zato je naloge utemeljena in nestrokovna vsaka trditvena »povzvalca bančništva«, ki trdi, da varovanje blagovnih fondov s pomočjo potrošniških nakaznic, raznih bonov in s točno statistiko o razdeljevanju nakaznic in obračunavanju blaga vanju nakaznic in obračunavanju blaga ter kontrola nimajo prav nobene poslovne niti bančno-tehnične zveze s kreditnim podjetjem, t. j. banko. Vsekakor ne s kapitalistično banko; socialistična banka pa v tem pogledu opravlja prav tako pomembno in odločilno nalogo, kakršna je n. pr. tudi varovanje vrednosti denarja. Socialistični denar in socialistična potrošniška nakaznica v vseh njenih oblikah: vrednost obeh sloni na marljivih delovnih rokah v socialistično produkcijo vključenih delovnih sil večine ljudstva. Zato je tem bolj dolžnost države in družbe, da skrbno varuje dinar kot našo valuto in v enaki meri potrošniško nakaznico kot obliko socialističnega denarja, katere vrednost je treba skrbno varovati v dobi graditve socializma, ko vstopa borba za uničenje zadnjih izkoriščevalsko-spekulantskih elementov in ko se bje bitka za dvig življenjske ravni se širokih delovnih množic. Za vse v proizvodnjo vključene delovne ljudi, ki jim država daje nakaznico po njihovem vloženem fizičnem trudu, je nakaznica dragocen fizičen trud, ki je nakaznica dragocnejša od vsakega drugega vrednostnega papirja. O tem se more prepričati vsak, če primerja cene blaga in živeža na svobodnem trgu s cenami blaga in živeža, ki ga delovni človek kupuje v zajamčeni preskrbi na podlagi potrošniških nakaznic in vseh vrst bonov.

Evidenca o razdeljevanju potrošniških nakaznic in bonov ter način obračunavanja prodanega blaga zajamčene preskrbe, ki je bil v praksi do objave odločbe zvezne vlade o prenosu teh poslov na Narodno banko FLRJ, ni več ustrezal vsem novim zahtevam v zajamčeni preskrbi prebivalstva, zlasti ne glede trgovinskega omrežja. Zaradi nezadostne evidence glede števila potrošnikov pokazatelji za dodelitev blagovnega fonda niso bili realni. Posledica tega je bila, da tudi dodeljevanje blagovnih fondov zveze in zajamčene preskrbe večkrat ni bilo realno in da je trgovinsko omrežje v nekaterih mestih in okrajih prejemalo premalo ali pa preveč blaga zvezne zajamčene preskrbe. Tako so v razdeljevanju blaga nastali razni zastoji, zakasnitve in tudi materialna škoda zaradi pokvarjenega blaga, ki ne sme biti dolgo v skladiščeno, večkrat prevažano itd.

Nov način evidence o razdelitvi potrošniških nakaznic in nov sistem obračunavanja po zajamčeni preskrbi prodanega blaga bo nudil ministertvu za trgovino in preskrbo ter njegovim poverjenikom pri OLO točne pokazatelje, na podlagi katerih se bo stoodstotno določila potrebna višina blagovnega fonda zajamčene preskrbe in tudi vsakomesečno črpanje tega fonda po potrošnikih. Pri pravilnem funkcioniranju trgovinskega omrežja morajo na vsak način odpasti vse dosedanje nepravilnosti pri razdeljevanju blaga, zlasti preveliko ali pa nezadostno dodeljevanje posameznim okrajem oz. mestom in zakasneli prevozi blaga, ki so bili posledica tega, ker se ni vedelo, kakšen kontingent blaga dejansko potrebujejo posamezni okraj. Tako bo torej evidence potrošniških nakaznic omogočala točno in pravilno kontrolo blagovnega fonda, posredno pa tudi

kontrolo sortimenta posameznih artiklov zajamčene preskrbe. Nadzor s pokazatelji, ki jih bo zbirala Narodna banka FLRJ za vodilne upravne in gospodarske organe, se bo kazal tudi v planu za vključitev blagovnega in plačilnega fonda v državi in po njem v gotovinskem planu, planu obtoka gotovine in kreditnem planu za obratna sredstva trgovinskega omrežja.

Evidenca in pokazatelji razdeljevanja potrošniških nakaznic, ki potrošnike razvrščajo v različne kategorije, nam dajo najtočnejše podatke tudi o delovni sili v posameznih gospodarskih panogah in v državni upravi ter privatnem sektorju. To kategorizacijo bo pri nas brezdvomno potrebno dopolniti v toliko, da dobimo po potrošniških nakaznicah statistične podatke za delovno silo v produkcijskih panogah, ločeno od delovne sile, zaposlene v državni upravi in administraciji, socialistični trgovini in zadržnem ter privatnem kmetijskem sektorju.

Vsestransko sodelovanje organov Narodne banke FLRJ z organi ministertva trgovine in preskrbe je na celotnem področju zajamčene preskrbe najtrdnjši temelj za uspešno izpolnjevanje novih nalog o izdajanju potrošniških nakaznic in o obračunavanju blaga zajamčene preskrbe. To vsestransko sodelovanje ministertva za trgovino in preskrbo in Narodne banke pa se mora opirati na pomoč vseh naših družbenih organizacij, predvsem sindikalnih podružnic in terenskih odborov Fronte, ki bodo postali najboljše sodelavci organov ljudske oblasti prvič pri seznanjanju širokih ljudskih množic z vsemi predpisi, ki zadevajo našo zajamčeno preskrbo, drugič pa v borbi za pravilno izpolnjevanje vseh predpisov zajamčene preskrbe. Pred družbenimi organizacijami ter pred ljudskimi inspektorji v podjetjih in ustanovah je važna naloga, da pomagajo organom Narodne banke in ministertva za trgovino in preskrbo zlasti ugotovljati nepravilnosti pri vodenju vseh evidenc o potrošnikih, pri kategorizaciji potrošnikov, pri naročanju in dvigavanju potrošniških nakaznic, pri etriženju ustreznega števila odrezkov za čas, ko potrošnik ni imel pravice do zajamčene preskrbe, pri prodaji, dajanju obračunov o prodanem blagu itd. Novi predpisi o prekrških, ki se dogode pri naročanju in dvigavanju kart in v obračunavanju prodanega blaga zagotovljene preskrbe, določajo za krivce denarno kazen do 20.000 dinarjev ali pa poboševalno delo do dveh mesecev, v kolikor nepravilnost ne pomeni sodno kaznivega dejanja.

Novi način razdeljevanja potrošniških nakaznic po Narodni banki kot osrednjem socialističnem državnem kreditnem podjetju, ki daje našim vodilnim gospodarskim organom, zvezni ter republikim vladam vse potrebne finančne in po njih tudi gospodarske pokazatelje, bo omogočil okrajnim ljudskim odborom, da se njihovo poverjeništvu za trgovino in preskrbo vse bolj posveti politiki potrošniških kart in neposrednim nalogam preskrbe in trgovine. Razbremenjeni ogromnega posla delavci in operativne evidenc vseh vrst in kategorij potrošniških nakaznic in obračuna s trgovinskim omrežjem je poverjeništvu za trgovino in preskrbo OLO in RLO dana naloga, da vse svoje delovanje usmerijo na pravilno kategorizacijo potrošnikov in na odpravo vseh zlorab pri sestavljanju seznamov potrošnikov. Prav tako podjetja in ustanove, posebno naše gozdne uprave in gradbena podjetja zaradi preslabega nadzorstva OLO doslej niso posvečala nobene večje pozornosti odzemu nakaznic ali pa posameznih odrezkov uslužbencem, ki so samovoljno zapustili delovno mesto. Tej nalogi bodo sedaj trgovinski in preskrbovalni organi OLO doračeli s sodelovanjem sindikalnih podružnic.

Poverjeništvu za trgovino in preskrbo, razbremenjena po Narodni banki administracije in evidence potrošniških nakaznic, bodo mogla na podlagi pokazateljev potrošnikov pravočasno in pravilno razporejati blagovni fond zajamčene preskrbe v trgovinskem omrežju okraj.

Predpisi o obveznem polaganju obračunov o izdanih nakaznicah, odrezanih neizkoriščenih odrezkih in predpis o vrnitvi neizkoriščenih nakaznic Narodni banki bodo še poostriili to kontrolo, ter je s tem skrajša onemogočena vsaka spekulacija s potrošniškimi nakaznicami; onemogočene so spekulacije, ki so se doslej dogajale pri nekaterih podjetjih, ustanovah in KLO, da so naročali več nakaznic, kot pa so imeli upravičenih potrošnikov ter da so te presežke protizakonito uporabljali spekulantski elementi.

Vse take nepravilnosti kakor tudi nepravilnosti pri obračunavanju prodanega blaga zajamčene preskrbe so se kazale pri blagovnem fondu, ki se je zmanjševal zaradi zajedalcev in spekulantov. Izpodbiti tla vsem navedenim nepravilnostim v zajamčeni preskrbi, varovati vrednost potrošniške nakaznice in fond zajamčene preskrbe, to so naloge, za izpolnitev katerih je sedaj vključena v naš sistem zajamčene preskrbe tudi Narodna banka FLRJ. Sedanjim enomesečnim rezultati novega načina razdeljevanja potrošniških nakaznic dokazujejo, da bodo sedeži Narodne banke in poverjeništvu za trgovino in preskrbo kos tem odgovornim nalogam.

B. V.

Na srednji kmetijski šoli v Mariboru se šola 380 kmetijskih tehnikov

Ob vznožju Kalvarije v Mariboru sred, republiškega kmetijskega gospodarstva stoji veliko poslopje srednje kmetijske šole. Jeseni leta 1946. so prevzeli stavbo, ki je bila delno v popolnoma surovem stanju, ostali del, pa popolnoma razdejano izza vojne vihr. Stavbo so začeli graditi že v bivši Jugoslaviji. Namenjena je bila vzgoji bogoslovcev. Zda se v njej vzgajajo naši kmečki fantje in dekle, ki bodo zavzeli po končanem študiju važna mesta v našem kmetijstvu. Tako se je vloženi denar, ki ga je naš kmet s težavo dajal v bivši Jugoslaviji, z ukrepom ljudske oblasti zopet vrnil ljudstvu v njegovo splošno korist.

Naloga šole je: čimprej vzgojiti kader poljedelskih, živinorejskih, sadjarsko-vinarskih in vrtnarskih tehnikov, ki bodo teoretično dobro podkovani in imeli široko obzorje, v praktičnem pogledu pa toliko sposobni, da bodo lahko zasedli mesta na naših državnih posevstvih in v kmetijskih obdelovalnih zadrukah. Kmetijski tehnik pa bodo potrebni tudi v vseh kmetijskih znanstvenih zavodih, semenogojstih in selekcijskih postajah in kot kmetijski referenti na okrajih.

V kmetijsko gospodarstvo uvajamo posebno tehniko, ki se opira na pridobitve naravoslovnih ved. V kmetijsko proizvodnjo uvajamo razne načine mehaniziranega dela. Posebno tehniko

V prvem letniku prevladujejo predvsem predmeti splošnega značaja: Najbolj sta poudarjeni botanika in kemija, ki sta osnova drugih kmetijskih ved. V II. letniku so zastopani predvsem pripravljajni predmeti: biologija, pedagogija, agronomija, praktično zemljemerstvo, mehanizacija kmetijstva in osnove stavarstva, zlasti v vrtnarskem odseku n. pr. graditev rastlinjakov, toplih gred in raznih namakalnih naprav.

Poleg strokovnega znanja pa si siri-jo obzorje v prvih dveh letnikih tudi s splošnimi predmeti. V III. letniku poučujejo vse strokovne predmete: poljedelstvo, živinoreja, sadjarstvo, vinogradništvo, zelenjadništvo, oblikovanje vrto. Pri štiritletnem šolanju pa se bo gradivo strokovnih predmetov razdelilo tako, da bo obdelan splošni; del strokovnih predmetov v III. letniku, specialni del pa v IV. letniku. V zadnjem letniku dobijo gojenci še solidno osnovo iz ekonom. predmetov: politične ekonomije, organizacije kmetij, proizvodnje, kmetij, knjigovodstva s kalkulacijami, statistike in kmetijskega zadržništva. Posebnost pouka je še v tem, da se v zadnjem letniku v vrtnarskem odseku loči pouk v dva pododseka, in sicer v proizvodnjo - zelenjadarski in v oblikovalni pododsek.

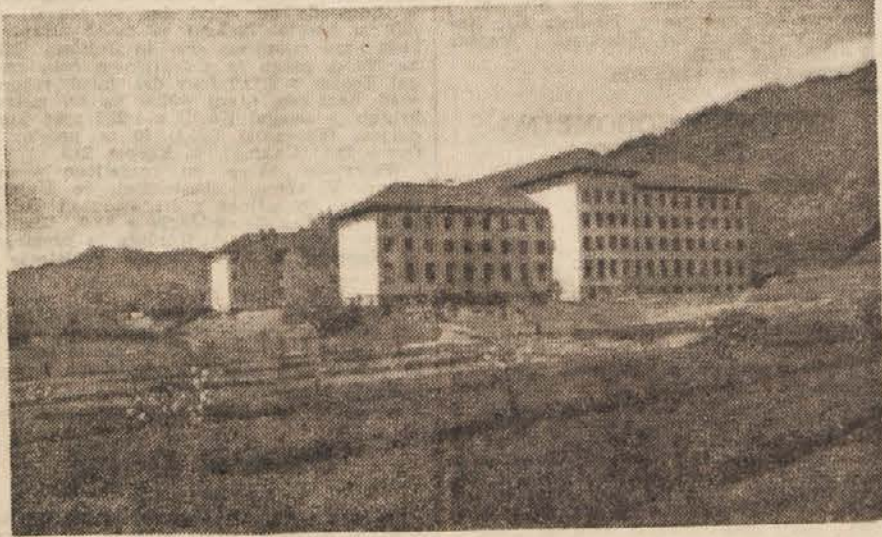
Šola sprejemajo dijake in dijakinje, ki so z uspehom končali sedemletko, tri ali štiri razrede gimnazije ali pa z odličnim uspehom nižjo kmetijsko šolo.

Šola je povezana z internatom, v katerem je zagotovljeno udobno bivanje. Vzdrževalna in internatu znaša mesečno 600 din. Marljivim in siromašnim gojencem pa podeljuna predsedstvo vlade LRS in tudi ministertvo za kmetijstvo študentske. Študentsko prejema 215 dijakov izmed 380 vpisanih, kar znaša okrog 60%. Študentske znašajo na mesec povprečno 1000 din na dijaka. Najboljši absolventi se morejo vpisati na agronomsko fakulteto, na našo najvišjo kmetijsko šolo.

S poukom na šoli je tesno povezana še praksa. Gojenci sodelujejo pri vseh delih znanstvenih zavodov (sadjarskega, vinarskega in vrtnarskega), ki so v neposredni bližini šole in imajo svoje poskusne parcele na mariborskem republiknem kmetijskem posestvu. Praktično delo je za vsakega gojenca obvezno.

Organizacija LMS na šoli je živahna in zelo aktivna. Letos so sodelovale razne sekcije, v katerih so si mladinci širili splošno izobrazbo. Uspesno so delovali pevski zbor, orkester in folklorna skupina, strelska družina, skupina ljudske tehnike in dramska skupina. V veliki kulturno-prosvetni dvorani, ki lahko sprejme po 600 ljudi, so dani pogoji za kulturno-prosvetno delo. Dvorana bo v novem šolskem letu opremljena s kinoaparaturom za vzgojne in poučne filme. Organizirani so tudi marksiistični krožki.

Fizkultura je dobro razvita. Zastopane so različne panoge. Za fizkulturalno delo imajo veliko sodobno urejeno dvorano.

Srednja kmetijska šola v Mariboru

Takoj po osvoboditvi so začeli obnovitvena dela, ki so bila zelo obsežna. Treba je bilo hitro pripraviti potrebne prostore za sprejem prvih 40 gojencev, ki so se vpisali že jeseni leta 1946. Pouk se je začel, dljaki so bili nameščeni v internatskih sobah. I. objekta, a zidarska in druga dela so se razvijala nadalje dve leti, dokler niso bila, letos na splošno končana. Za obnovo samega poslopja in opremo internata je ljudska oblast dala velike vsote. Doslej so porabili okrog 17 milijonov dinarjev.

Uresničitev našega kmetijskega plana je odvisna od številnih strokovno in politično dobro vzgojenih ljudi, ki jih bo mnogo dala kmetijska šola v Mariboru. V letošnjem šolskem letu se vzgaja v nji že 380 bodočih kmetijskih tehnikov. Plan vpisa kadrov nam nalaga, da moramo vzgojiti v prvi petletki 400 kmetij. tehnikov. V času bivše Jugoslavije, to je v razdobju 23 let, se je izšlo le 70 kmetijskih tehnikov, po toliko sposobni, kmetijstvo, so morali odhajati drugam. Obiskovali in končali so šole izven Slovenije, kajti srednja kmetijska šola kakor tudi visoke kmetijske šole pri nas niso imeli.

Da bi čimprej izobrazili zelo potrebne kmetijske tehnike in povečali kmetijsko proizvodnjo — v živinoreji, poljedelstvu, sadjarstvu, vinarstvu in vrtnarstvu — je bila ustanovljena srednja kmetijska šola v Mariboru.

pa zahtevajo tudi kmetijski kemični laboratoriji in kmetijski znanstveni zavodi, ki se posvečajo izključno raziskovalnemu poskusnemu delu.

Kmetijskih tehnikov je več vrst, in sicer: poljedelski, sadjarski, vinarski, vrtnarski in živinorejski.

Srednja kmetijska šola v Mariboru je edina šola te vrste v Sloveniji, ki vzgaja te tehnike. Vrtnarske tehnike čakajo posebne naloge, kot pridelovalce-zelenjadarje in strokovnjake, ki se bodo specializirali za vrtno umetnost in oblikovanje krajine. Vsi bodo imeli hvaljevalne naloge. Skrbeli bodo, da industrijska središča ne bodo pogrešala povrtnine; oblikovalci krajine pa bodo olesnivali javne prostore in urejali parke za odrasle in naraščaj.

Teoretični in praktični pouk v vseh odsekih na srednji kmetijski šoli v splošno-kmetijskem, poljedelsko-zivinorejskem, vinarsko-sadjarskem in vrtnarskem je trajal doslej tri leta. Z novim šolskim letom bo uvedeno štiritletno šolanje.

Učni načrt določa, da je pouk v prvem letu v vseh odsekih še enoten. Gojenec se lahko odloči za posamezno smer, bodisi splošno-kmetijsko, poljedelsko-zivinorejsko, sadjarsko-vinarsko ali vrtnarsko šolo po zaključku prvega letnika. Učni program, ki je sicer enoten za vse srednje kmetijske šole (kmetijske tehnike) v FLRJ, je prilagojen predvsem posebnim slovenskim razmeram.

Poročila iz naših krajev

Delovni kolektiv HC Moste se pripravljajo na sprejem prehodne zvezne vlade. Zvezna vlada je podelila prehodno zvezno in denarno nagrado delovnemu kolektivu v Mostah kot najboljšemu gradbeno industrijskemu podjetju »Gradica«.

Delovni kolektiv je imel takoj zvečer delovni sestanek. Sprejeli so program za proslavo tega dogodka. Obvezali pa so se, da bodo tekmovanje še povečali. Sprejemali so nove individualne obveznosti. Ničče ni hotel zaostati. Obljubili so pomoč HC Savica. Že takoj drugi dan je minerska brigada Petrakova odšla v Bohinj.

Napovedali so tekmovanje kolektivu DES-a: prva turbina mora začeti obratovati dva dni pred rokom. Brigada za pripravo peska bo vsak dan pripravila pet kubičnih metrov peska več. Ivano Stanko je v imenu svoje brigade obljubil, da bodo vsak stroj popravili v roku dveh dni. Sam pa bo v teku treh mesecev predložil tri predloge za racionalizacijo. Zidarska brigada se je obvezala, da bo zidarski plan za 20%, kar je že drugi dan uresničila. Brigada v strojni bo v teh dneh končala rampo za spravljanje strojev v strojnico.

Obveznosti so sprejemali tudi nameščenci, žoferji, snazilke itd. Pri upravi pa so organizirali štab, ki bo ugotavljal realnost eprejetih obveznosti in pripravil vse potrebno za slavnost, ki bo v ponedeljek na gradbišču.

Kamniški kraj je proslavil 8. obletnico vstaje. V nedeljo, 31. jul., je okrajni odbor ZB priredil v Duplici pri Kamniku 8. obletnico upora proti okupatorju. Svečanost je otvoril predsednik okrajnega odbora ZB, nakar je govoril organizator odbora v kamniškem okraju tov. Tomo Breic. V referatu je prikazal začetek borbe in podčrtal vodilno vlogo Partije pri organiziranju odpora. Zbrano množico je pozdravil še prvi komandant kamniškega bataljona tov. Dermastan in eden prvih borcev v okraju tov. podpolkovnik Jerman. Obletnico upora so pozdravili tudi zastopniki množičnih organizacij.

Sledil je pester kulturni program, ki so ga izvajali sindikalno pevsko društvo »Solidarnost« iz Kamnika, mešanji zbor tovarna upojujnega pohištva Duplica,

godbe iz Domžal, Kamnika in Mengša; mali harmonikarji iz Radomelj ter recitatorji. Množica navzočih ni štedila s priznanjem, zlasti pa je užgala recitacija najmlajšega partizana v okraju. Popoldne pa so bili fizkulturalni nastopi. O.

V Nazarjih je bil seminar za sindikalne funkcionarje. 26. julija je bil v Nazarjih seminar za predsednike, tajnike in kulturno-prosvetne referente sindikalnih podružnic območja krajeva sveta Nazarje. Seminar je sklical Glavni odbor ZSS v Ljubljani. Navzoči so z zanimanjem sledili referatu, nakar so živahno diskutirali.

Po diskusiji je vsaka sindikalna podružnica poročala o delu v podružnicah. Najboljše podružnice so: LIP Nazarje, podjetja krajevne obrti in industrije Bočna, gozdni in lesni delavci Gornji grad in lesni delavci Solčava. Sindikalna podružnica LIP Nazarje se je obvezala, da bo v letu 1949. napravila 15.000 prostovoljnih ur. Do sedaj jih ima že 13.000. V Bočni pomaga sindikalna podružnica krajevne obrti kmetijsko obdelovalni; drugi. V vseh omenjenih sindikalnih podružnicah je dobra povezava med upravo podjetja in podružnico, zato so dosegli tudi uspehe.

Najslabša podružnica v območju OSS-a je podružnica gozdnih delavcev Luče. V tej podružnici je bil pred kratkim izvoljen nov odbor. Na prvo sejo novega odbora je bil povabljen tudi stari odbor. Seje se ni udeležil ne stari, ne novi odbor. Stari odbor pravi, da ga ne briga delo v sindikalni podružnici, novi odbor pa pravi, da sploh ne bo delal. V Lučah tudi 133 gozdnih delavcev ni organiziranih v sindikatu. Ob zaključku so med drugim sklenili, da bodo vse podružnice ustanovile rdeče kotičke do 21. avgusta, da se do tega dne izvolijo po vseh podružnicah kulturno-prosvetne komisije in da se bodo kulturno-prosvetni referenti in člani komisij udeležili celodnevnega seminarja, ki bo v nedeljo, 21. avgusta.

Tečaj učencev oblačilne stroje v Murski Soboti. V začetku julija se je pričel v Murski Soboti tečaj 136 učencev oblačilne stroje. Mladinci so iz vseh okrajev mariborske oblasti, kjer se pri mojstrih praktično izobražujejo. Tečaj se

je uspešno končal. Nekateri učenci so pokazali odlično strokovno znanje, vsi pa so pazno sledili predavanjem. Od 136 učencev je bilo na koncu tečaja 120 pozitivno ocenjenih, 11 jih je imelo popravni izpit, a 5 jih tečaja ni izdelalo. Izpit za kvalificirane delavce je napravilo od 47 učencev 42, 5 pa jih ima popravni izpit. Učenci so se v tem času spoznali tudi z vprašanji politike. N. A.

Borci JA so v Ptufju pogasili požar in rešili stanovanjsko zgradbo ognja ter s tem preprečili škodo, ki bi znašala več sto tisoč dinarjev. — V gospodarskem posloju Vaudivce vrtnarje je 27. julija izbruhnil požar. Takoj so prihiteli na pomoč borci JA in miličniki z borem Begovič Milošem na čelu ter rešili živino in razne gospodarske predmete. S tem je naša JA ponovno dokazala, da pomaga našemu ljudstvu ob vsaki priliki, ko je potrebna nujna pomoč. V. J.

Tečajniki za zadržne funkcionarje na prostovolnem delu. V počastitev obletnice V kongresa KPJ so gojenci petmesečnega tečaja za zadržne funkcionarje v Ljubljani sklenili, da bodo odšli na prostovoljno delo. 23. julija so se odpravili v Kočevje na košnjo. V treh dneh so pokosili 103 ha, posušili in spravili pa 63 ha sena z državnih posestev Cvizlarji in Onek. Igralska družina gojencev je v teh dneh odigrala tudi dve predstavi »Urokov« na odrih KOZ Kočevske Reke in Livolda. B. I.

Najboljši pevski zbor iz okraja Celja okolica je gostoval v Novem Beogradu. Z veselim obrazom so se pred kratkim zbrali pevci in pevke sedemletke v Laškem da bi s svojim peštrim programom razveselili graditelje Novega Beograda. Pred kratkim so se odpravili v Beograd, kjer jih je z veseljem sprejel komandant I. Celjske MDB in jih odpeljal v taborišče, kjer so nastanjeni brigadirji. Ogledali so si delo brigadirjev, pionirsko mesto in železnico, zoološki vrt in novi muzej in sploh vse znamenitosti Beograda. Pred odhodom na svoje domove pa so nastopili brigadirjem s pevskimi, plesnimi in fizkulturalnimi točkami. Najbolj jim je ugaljal boks dveh pionirjev za zaključek pa so skupno z brigadirji zaplesali kolo. Ob povratku so pionirji in pionirke obljubili, da bodo tudi oni po svojih močeh pomagali pri izgradnji naše nove socialistične domovine.

Vključevanje nove delovne sile v proizvodnjo — odgovor vsem obrekovalcem naše socialistične domovine!

FIZIKULTURA

Sestavljena je ženska reprezentanca LRS v odbojki

Slovenjgradec, 6. avgusta. — Po ženskem prvenstvu Slovenije v odbojki je ostalo v Slovenjgradu še 14 najboljših igralok, ki so se en teden trenirale pod vodstvom trenerja Slanina. Po izjavi trenerja so se vse igralke mnogo naučile ter so tako primerne pripravile za mednarodno prvenstvo reprezentance, ki bo od 12. do 14. avgusta v Novem Sadu. Posameznim igralkam pa je ta treniranje tudi mnogo koristilo v pogledu kondicije, saj so trenirale šest ur dnevno.

Sadu: Magušar Anka, Završnik Tinka in Zupane Vida (Enotnost, Ljubljana), Florjančič Mira, Mlakar Saša in Kikel Tonka (Polet, Maribor), Flis Anka in Valentin Lizka (Zeleznikar, Maribor) ter Zorž Albin (Zeložničar, Ljubljana). Reprezentanca bo odpočivala v sredo 10. t. m. iz Ljubljane v Novi Sad.

MLADINSKO PRVENSTVO JUGOSLAVIJE V ODBOJKI

V četrtak se je pričelo v Zupanju ob avtomobilski cesti mladinsko prvenstvo Jugoslavije v odbojki, na katerem nastopajo moštva republikanskih prvakov. Dosedaj so bile odigrane naslednje tekme: Zenske: Enotnost: Tekstilac 2:1 (10:15, 15:10, 15:11), Zeleznikar: Mladost 2:0, Autoput: Enotnost 2:1 (11:15, 15:5, 16:14); moški: Spartak: Sarajevo 3:0, Autoput: Novi Beograd 3:2, Napredak: Enotnost 3:0 (15:5, 15:10, 15:1), Napredak: Spartak 3:0, Autoput: Sarajevo 3:0, Enotnost: Mladost 3:1 (15:12, 15:9, 12:15, 15:10), Novi Beograd: Sarajevo 3:1, Spartak: Mladost 3:2, Napredak: Autoput 3:1, Enotnost: Vardar 3:0 (15:6, 15:2, 15:5).

Prvenstvo Slovenije v skokih v vodo

Ljubljana, 6. avgusta. — Danes se je na Centralnem kopališču v Ljubljani pričelo prvenstvo Slovenije v skokih v vodo. Na prvenstvu sodelujejo tekmovalci-školanci iz Ljubljane, Bieda, Maribora in Kranja, ki so razdeljeni v tri kategorije: v začetni (kategorija C), v napredni, ki so že nastopali (kategorija B) in najboljši (kategorija A). Tekmuje se po novih pravilih.

Skok mladince Dobrina s stolpa

Mednarodna plavalna federacija, ki določa samo poljubna skoka del katerih pa je omejen s predpisano največjo višino tekočin koficentov. Po prvem dnevu vodi skakalna ekipa mariborskega Poleta, ki je v vseh kategorijah tudi številčno zastopana.

Tekmovanje se nadaljuje danes ob 10. in 16. uri.

- V prvem dnevu so bili doseženi naslednji rezultati: Člani kat. B. deska (6 tekmovalcev): 1. Kander (Polet) 68,26 točke, 2. Ošlak (Polet) 64,29, 3. Gala Stojan (Zeleznikar, Lj.) 55,55. Mladinke kat. B (4 tekmovalke): 1. Majer (Polet) 30,8, 2. Jemec (Enotnost), 30,15, 3. Tutta (Enotnost) 28. Člani kat. B. stolp (1 tekmovalci): Ješe (Prešeren, Bied) 26,73. Člani kat. A. stolp (1 tekmovalci): Keber (Enotnost) 98,74. Člance kat. A. deska (1 tekmovalka): Majer (Polet) 68,81; izven konkurence Keber-Zutič (Mladost Zeb.) 69,56. Mladinke kat. C (7 tekmovalcev): 1. Gink (Udarnik, Kranj) 22,50, 2. Sever (Polet) 21,30, 3. Kovrač (Udarnik) 18. Plonirke kat. C. deska (1 tekmovalka): Tomazič (Polet) 15,27. Stanje po prvem dnevu: 1. Polet (Maribor) 264,53, 2. Enotnost (Lj.) 215,19, 3. Zeleznikar (Lj.) 160,39, 4. Prešeren (Bied) 70,43, 5. Udarnik (Kranj) 49,50.

Novi teniški prvaki Slovenije

Maribor. — Z odigranjem zadnjih iger na prvenstvu Slovenije se je večeraj v Mariboru zaključilo tretje povojno prvenstvo Slovenije.

Preostalih disciplinah so bili doseženi naslednji rezultati: Članci polfinalni: Voglar — Cop 6:4, 6:2, Zamanja — Trop 6:1, 5:7, 6:0. Finali: Voglar — Zamanja 6:0, 6:4. Mladinci — polfinali: Zerovec — Vlasak 6:1, 4:6, 6:3, Bergant — Kramaršič 5:7, 6:3, 7:5. Finali: Zerovec — Bergant 6:0, 6:4. Mladinci — pari: Golec — Vlasak: Glavič — Popovič 6:1, 6:3; Zerovec — Ogrin: Bergant — Horvat 4:6, 6:3, 6:4. Finali: Zerovec — Ogrin: Golec — Vlasak 6:4, 2:6, 10:8. Mladinke: Trop — Winterhalter 6:5, 6:0. Mladinci v dvoje: Trop — Winterhalter: Lovrec I. — Lovrec II. 6:0, 6:2.

Zaključni pregled prvenstva — člani A: 1. Razborščak, 2. Milavec (oba L); člani B: 1. Reboj (Kranj), 2. Osrečki (Zeleznikar Lj.). Člance: 1. Voglar, 2. Zamanja (oba P). Mladinci: 1. Zerovec (L), 2. Bergant (P). Mladinke: 1. Trop, 2. Winterhalter (oba P). Moški pari: 1. Razborščak — Benko, 2. Milavec — Šušar. Člance v dvoje: 1. Voglar — Cop (P), 2. Pirkmajer — Milešič (L). Mešani pari: 1. Slama — Voglar (P), 2. Čobular — Pirkmajer. Mladinci v dvoje: 1. Zerovec — Ogrin (L), 2. Vlasak — Golec (P). Mladinke v dvoje: 1. Trop — Winterhalter (P), 2. Lovrec I. — Lovrec II. (P).

Vilustracije lahko navedemo še naslednje zanimivosti. Velik uspeh so dosegli mariborski teniški igralci, ki so osvojili pet prvih ter pet drugih mest. Na drugem mestu so teniški Ljubljane, ki so osvojili štiri prva in 4. druga mesta. Udarnik, Kranj je osvojil eno prvo mesto, ter Zeleznikar Ljubljana eno drugo mesto.

Kvaliteta posameznih igralcev se razen pri Voglarju in Razborščku ni dvignila na predvojni raven. Največji napredek je pokazala mladinka Tropova (Maribor). P. M.

NOV DRŽAVNI REKORD V METU DISKA ZA ZENSKO

Pančevo, 6. avgusta. — V tekmovanju za prvenstvo LR Srbije v atletiki, ki je bilo v Pančevu, je članica Crvene zvezde iz Beograda Julija Matej postavila nov jugoslovanski rekord v metu diska, ki ga je vrzla 41,84 m daleče. Novi rekord znana po finskih tabelah 953 točk.

OBJAVA

Zaradi preureditve stadiona SSM Zeleznikarja v Ljubljani, se isti s takojšnjo veljavnostjo zavrne preureditve. — Uprava SŠD Zeleznikar.

VREMENSKO POROČILO HIDROMETEOROLŠKE SLUŽBE

Stanje dne 6. avgusta: Depresijsko jedro nad severozapadno Evropo se polagoma premika proti severovzhodu in povzroča močna deževna področja, ki so danes zjutraj dosega zapadno obalo Francije ter bodo v prihodnjih dneh ustvarjali prehodno poloblačno vreme pri nas. Na jugovzhodnem Atlantiku pa imamo središče novega anticiklona, ki bo nato ponovno ustvaril zlobojnega vremena.

Vremenska napoved za nedeljo 7. avgusta: Sončno z delno oblačnostjo. V popoldanskih urah soparno in nageljeno s krajevnim ploham. Temperatura do 28 stopinj C.

V ponovnem srečanju z repr. Avstralije je zmagal Hajduk s 3:0

Melbourne, 6. avgusta. Nogometno moštvo »Hajduka« iz Spita je danes premagalo v Melbourneu (Avstralija) v revanšnem srečanju državno reprezentance Avstralije s 3:0. V prvem srečanju z državno reprezentanco Avstralije, ki je bilo v Sidneyu, je prav tako zmagal Hajduk, in sicer z rezultatom 3:2. Hajduk bo do konca turneje odigral v Avstraliji še 8 tekem.

Državno prvenstvo mladincev v plavanju

Split, 6. avgusta. V četrtak se je v Splitu začelo mladinsko prvenstvo Jugoslavije v plavanju in waterpoolu. Tekmovanja se udeležuje 300 mladincev, članov Mladosti in Naprijeda iz Zagreba, Primorja iz Reke, Hajduka iz Spita, Juga iz Dubrovnika, Jadrana iz Hercegovca, Enotnosti iz Ljubljane, Crvene zvezde in Zeleznikarja iz Beograda itd. Prvi dan so igrali na 1000 m prosto. Zmagal je Čović (Hajduk) 1:34 pred Silovcem (Pr) in Ježičem (Ml); na 200 m prosto je v izvrstnem času zmagal Korpec s 2:49 (nov drž. mlad. rekord) pred Barbičem (Jug) 2:57, 3. na 100 metrov hrbtno je zmagal Kostič s 1:21,7 pred Lunderjem (Enotnost) 1:25,4; 50 m prosto: 1. Čović 29,1 (Hajduk), 2. Korpec 29,5. Waterpool ekipa se razdeljena v dve grupe. V večeršnjih tekmah je Hajduk premagal Omladinca s 3:1, Beograd Jadrana s 7:1, Jug Zeleznikarja s 18:0, Mladost Crveno zvezdo s 11:0. Korčula je premagala Naprijed s 5:1, Primorje Proleterja s 5:0.

LJUBLJANA. — V Sloveniji je na dvanajstih izletih nastopilo 12.333 tekmovalcev (51% moških ter 49% žensk). Po socialnem poreku je v Sloveniji nastopilo na izletih največ dijakov, a najmanj kmetov.

Muzeji in galerije

Ljubljana Narodni muzej, Etnografski muzej, Prirodoslovni muzej — Prešernova 24, so odprti: Za splošne obiske ob nedeljah od 10—13 ure, ob torkih in četrtkih od 10—13 ure in od 15—17 ure. Za skupine so muzeji odprti ob nedeljah od 10—13 ure, ob delavnikih pa dnevno od 9—14 ure in od 15—17 ure, razen v sobotah popoldne. Vstopnine ni. Za znanstvene delavce odprto po dogovoru. Vhod ob nedeljah v Muzejskega trga, ob delavnikih iz Prešernove c. Muzejska knjižnica — Prešernova 24 je odprta od 7.30 do 13.30. Za znanstvene delavce po dogovoru. Mestni muzej — Gosposka ul. 15/II. odprti ob torkih in nedeljah od 10—12 ure, ob četrtkih od 15—13 ure. Vstopnine ni. Geografski muzej — Napoleonov trg 7. Vstop samo za znanstvene delavce od 7—14 ure. Šolski muzej — Komenskega 19. Odprt od 11. ure po predhodni prijavi. Osrednji drž. arhiv LRS — Prešernova 24 je odprt v študijske namene vsak delavnik od 7—14 ure. Muzej Narodne osvoboditve LRS — Napoleonov trg 6/I. Razstavni deli se ni odprti, arhiv in knjižnica odprta za znanstvene delavce od 7—14 ure. Narodna galerija — Tomanova 1. Je odprta ob nedeljah, torkih in četrtkih od 10—13 ure; za skupine vs teden, obisk pred javiti ustno ali telefonično (37-65). Moderna galerija — Cankarjeva cesta (vhod v Hivo) 7. Stalna razstava še ni postavljena. Periodične razstave od 8—13 ure. Botanični vrtni univerze — Izanska cesta 15 odprt vsak delavnik od 9—12 in od 15—18 ure. Vstopnine ni. Zoološki vrt v pripravi. Zavod za varstvo kulturnih spomenikov LRS — Tomanova 1. Znanstveni inventar, fototeka, kartoteka, biblioteka itd. na vpogled za strokovne delavce od 9—12 ure. Maribor Pokrajinski muzej odprt v torek in petek od 14—16 ure, v nedeljo od 10—12 ure, za ekskurzije vsak dan, razen nedeljo od 10—13 ure. Ekskurzije in množične obiske javiti muzejski upravi vsaj 24 ur prej. Celje Mestni muzej, Muzejski trg 1 odprt vsak delavnik od 8—13 ure, ob sobotah od 8—12 ure, ob nedeljah od 8—13 ure. Ptuj Mestni muzej je odprt za splošne obiske in skupine vsak dan razen ponedeljka in sicer: Vinarska zbirka, od 8—9 ure. Arheološka zbirka, od 9—11 ure. Kulturno zgodovinska zbirka, od 11—14 ure. Prijavitelj skupine se sprejemajo tudi izven določenih ur. Vstopnina za otroke in vojakke 2 din, za odrasle 5 din. Za skupine ni vstopnina. škofja Loka Muzej — Puštalaki grad je odprt za splošne obiske ob nedeljah od 9—12 ure, zadnje nedeljo v mesecu pa tudi popoldne od 15—18 ure. Za skupine: Šole, tečajne in razne poučne ekskurzije pa je muzej odprt po predhodni prijavi ob delavnikih od 9—12 ure. Vstopnina za odrasle 5 din, za mladino 2 din. Skupine so prosto vstopnina. Kamnik Muzej Sadnikar zbirka kulturnih spomenikov okraja je vsak dan dostopna. Prijava obiska zaželeno. Vstopnine ni. Slovenjgradec, Trg Svobode 1/I. Muzej Šolski — zgodovinsko umetniška zbirka. Odprt vsak dan od 10—12 ure in od 15—18 ure, ob nedeljah samo od 10—12 ure. Za znanstvenike je zbirka dostopna vedno. Skupine naj se prej javijo. Vstopnine ni. Brežice Posavski muzej v Brežicah Začasno odprt vsako nedeljo od 9—12 ure, v sredo od 15—18 ure. Za skupine je muzej odprt vsak dan, izvenki v ponedeljek. Vstopnine ni. Murska Sobota Muzej v pripravi. Novo mesto Muzej v zasnutku. Postojna Mestni muzej v zasnutku. Sploški muzej začasno zaprt. Kranj Muzej v zasnutku.

VESTI Z MARIBORA

DELITVE MILA, PRALNEGA PRAŠKA, KAVE IN RIZA ZA ZAMUDNIKE. Potrošniki Maribora, ki si iz kakršnih koli vzrokov niso nabavili na oklicane odrezke v juliju zgoraj navedene prehranske predmete, si jih lahko nabavijo do 9. t. m. v naslednjih prodajalnih: Napredak, Prodajalna št. 1, Rotovški trg, Prodajalna št. 5, Ulica XIV. divizije, Hrana — Prodajalna št. 29, Partizanska cesta, Prodajalna št. 13, Studenci. Podlega dostavo 11. t. m. obhraneno za naknadno prodano prehransko predmeto. — Poverjenstvo za trgovilo in preskrbo, Maribor-mesto. Lezarna Minarik, Glavni trg 12. — Ponedeljek 8. avgusta: IV. mestna lekarna, Gorkega ul. 18.

OBVEŠTILA

SPREJEM SLEPIH IN SLABOVIDNIH OTROK

v Zavod za slepe mladino v Ljubljani. Zavod za slepe mladino bo z novim letom zopet sprejemal slepe in močno slabovidne otroke v starosti od 7 do 14 let. Izjemoma se bodo sprejemali za preseljanje tudi poznejše oselepli do 17. leta starosti. Stari takih otrok, ki še niso vložili prošnje, naj vložijo do 21. avgusta prošnjo s potrebnimi podatki naslovljeno na upravo Zavoda za slepe mladino v Ljubljani, Marimontova ul. 24. K prošnji naj priloži otrokovo rojstni list in po možnosti zdravniško izpovednico. Sprejeti bodo samo zdravi in duševno razviti otroci, ki so sposobni izobraževanja.

OBVEZNO CEPLJENJE PROTI DAVICI

Starši se opozarjajo, da pripeljejo otroke, ki so dobili 12. julija prvo injekcijo zaščitnega cepiva proti davici, po drugo injekcijo v torek 9. avgusta ob 16 v Mestni dom, Krekov trg 2-1. Brez druge injekcije zaščitno cepiljenje uspešno in neveljavno.

LJUBLJANCI!

Pionirski pohod »Naša rodna dežela in polietka« bo trajal štiri dni po Sloveniji 25. din. Iz Ljubljane odpotuje danes 7. avg. ob 8. uri zjutraj izpred Narodnega doma. Organizacije OF, AFZ in mladina! Udeležiti se tega odhoda.

DAJALCI KRVI!

Redni odvzemi krvi se vrše vsak terek, sredo in četrtak. Zlasti tov. ce, ki se javijo prvič za dajanje krvi prosimo, da pridejo v Zavod še pred 8. uro, tudi stare dajalce krvi naprosimo, da pridejo najkasneje do 9.30. Kri odvezamo na dan pregleda, zato prosimo vse, ki ameravajo dati kri, da na dan dajanja ne zajtrkujejo ničesar mastnega, tudi mlečne kave ne. Dajalce, ki so že dali kri naprosimo, da ne prihajajo prej kot dva meseca po zadnji oddaji. Dajalcev pod 21. letom starosti ne sprejemamo.

SPREJEM DIJAKOV V DIJASKE DOMOVE V LJUBLJANI

Dijaki, ki šele biti sprejeti v ljubljanske srednješolske domove, naj predložijo »Vprašalne pole« za sprejem rojenecov v vzojne domove najkasneje do 14. t. m. na MLO — Poverjenstvo za šolstvo. Vprašalne pole morajo izpolniti in oddati na poverjenstvo za šolstvo najkasneje do 14. 8. t. l. tudi mladinsko-vzgojne ustanove, ki žele poslati gojence v dijaške domove. Oskrbovalnina v dijaških domovih znaša mesečno 500 din. Dijaki, oziroma starši, ki ne zmorejo oskrbovalnih stroškov, naj si pravčasno oskrbovijo zagotovilo pri strojnem OLO — BLO, da bo prispevalo za oskrbovalnino (rubrika XI Vprašalne pole). Prošnje za sprejem bo obravnavala komisija in bo starše obsežno obveščila. Opozarjamo, da bodo v dijaške domove sprejeti prvenstveno dijaki učiteljskega, študentskega in strokovnega šola za vzgojitelje, enoletne šole za pomožna vzgojitelje ter tisti dijaki, ki nimajo možnosti posestati gimnazije ali sedemletke v svojem okraju.

ŠOLSTVO

Komisija za kinematografijo pri vladi LRS FILMSKA VISOKA SOLA v Beogradu. Komite za kinematografijo vlade FLRJ razpisuje natečaj za sprejem asistenta v odsek za filmsko režijo. Pravico do udeležbe imajo vsi državljani FLRJ s najmanj 8 razredni srednje ali njeje enake šole. Šola traja v odseku za filmsko režijo 3 leta. Sprejemni izpiti za kandidate iz Slovenije se bodo vršili v Ljubljani. Kdaj se bodo ti izpiti vršili, bodo kandidati pravčasno obveščeni. Prav tako bodo naknadno obveščeni o programu izpitov. Kandidati, ki žele sodelovati v tem natečaju, naj pošljejo prošnje, kolokvane s 40 din. osebnemu oddelku Komisije za kinematografijo pri vladi LRS najpozneje do 8. avgusta t. l. Prošnje po tem roku se ne bodo upoštevale. Prošnji naj priložijo izčrpen življenjepis in eventualno opis svojega doseženega dela v umetnosti. Prav tako naj bo priložena karakteristika LMS, oziroma ustanove ali podjetja, kjer je kandidat zaposlen. Študentski bodo med svojim študijem prejeli stipendijo Komiteta za kinematografijo vlade FLRJ — Komisija za kinematografijo pri vladi LRS — osebni oddelk, Ljubljana, Dalmatinska ul. 5.

RADIO

Ljubljana, Maribor in Slov. Primorje DNEVNI SPORED ZA NEDELJO 7. VIII. Poročila: ob 8.30, 12.30, 14.30, 20.00 in ob 22.00. 8.00 Veder jutranji spored — 9.00 Glasbeno-literarni oddaja: Pesmi Mirana Jarc — 9.40 Poje moški zbor »Solidarnost« Kamnika p. v. Viktorija Mihelčiča — 10.00 Dopoldanski koncert. Na sporedu: Matko Devčić, L. M. Škerjanc in Blaž Arnič — 11.00 Naše zadruge v delu in borbi — 11.30 Igra mali orkester mariborskega radijskega postaja p. v. Rajka Likoske (prenos iz Maribora) — 12.45 Likoška glasba — 13.00 Pol ure za pionirje in članice — Iz otroških pesmi Jovana Jovanovića Zmaj — 13.30 Za vsakogar nekaj — 14.45 Poje zbor »Matija Verdnik« — 15.00 Oddaja za naše podeželje. — Predavanja: Politični pregled — V Gornjo-Branški sadrugi (reportaža) — Kaj bomo delali v avgustu (prizor) — Izkuševanje Skadarskega jezora — Svetl po letu 1848 — Mimi Malenšek-Konič: Zgodovina — Vmes, poslor, glasbeni spored — 19.00 Slavni umetniki s plošč — 19.30 Politični komentar iz Beograda — 19.45 Zabavna glasba — 20.15 Vedri napvi in plesi — 20.50 Najnovejša fizikturna poročila — 21.00 Znamenite rebe iz slovenskih oper — 22.30 Lahek ročni spored.

KINO

LJUBLJANA UNION: Ameriški film »Straz na Rena«, Obzornik 84. SLOGA: Avstrijski film »Dolga pot« FN 181. Predstave ob 17, 19 in 21. uri. TIVOLI: Oški film »Može orez krile, ted.«. Predstava ob 20.30. TRIGLAV: Ameriški film »Noč v Casablanca«, tednik. — Predstavi ob 18 in 20. SSKA: Sovjetski film »Sekretar rajkoma«, tednik. — Predstavi ob 18 in 20. MARIBOR PARTIZAN: Sovjetski barvalni film »Maurina«, tednik. UDARNIK: Sovjetski film »Prvak sveta« in »Narodne pesmi« tednik. — Predstave ob 17, 19 in 21. LETNI MARIBOR: Sovjetski film Mikludo Makinj, tednik. — Predstava ob 20.30. POBREŽJE: Francoski film »Seme v vertru«, tednik. CELJE METROPOL: Nemški film »Morilo« so med nami, tednik. DOM: Poljski film »Obmejna aliosa, tednik. KAMNIK: Sovjetski film »Oni spot vidjo«, tednik. KRANJ STORZIČ: Angleški film »Nehlavne Niekleby«, tednik. SVOBODA: Avstrijski film »Dunajske medlodje«, tednik. NOVO MESTO: Ameriški film »Tarzanov zaklad«, ob 16.30, 18.30 in 20.30.

OGLASI

PROSIM OSEBO, ki je 5. t. m. v vednem vlaku Kamnik-Ljubljana pomotoma vzela moj zavoj z oblačili, naj mi ga vrne na naslov: Ujančič, Strelška 9, Ljubljana. 2144

Vabilo na PROSLAVO MATIJE GUBCA v Krškem 14. avgusta 1949.

Dopoladne ob 10. uri: Velika revija dela združena z razstavo. Prikaz napredka v kmetijstvu, obrti in industriji v okraju Krško. Popoldne ob 14. uri: Tradicionalne konjske dirke. Sodelujejo jahali in vozači iz vseh krajev Slovenije in Hrvaške. Raspisane so lepe nagrade. Zelezniske zvezde so ugodno na vse strani. Skupine članov raznih društev in sindikatov uživajo popuste po železnici. Za prahano in pijsko bo v polni meri preskrbljeno. Vabi odbor.

POSETITE RAZSTAVO

ki bo prirejena ob priliki proslave Matije Gubca v Krškem dne 14. avgusta 1949. Razstava bo prikazala napredek kmetijstva, obrti in industrije v okraju Krško od leta 1945 dalje.

OSMRTNICA IN ZAHVALA

Zalostna sporočila, da je 2. avgusta umrl moj predohri mož. Dragrega pokojnika smo pokopali 4. avgusta v St. Jernuju. Iskreno se zahvaljujem vsem množičnim organizacijam in posameznikom, ki so me ob nedelni izrubi mojega dragrega moža kakoli kobil podprli. Posebno se zahvaljujem Okrajnemu komitetu KPS Novo mesto za organizacijo pogreba in lepe vrnice, godbo iz Novoga mesta, Krajevnomu odboru Zveze borovcev, JA za častno spremitvo, zastopnikom organizacij za polovino govora, darovalcem vencov in cvetja ter vsem, ki so dragrega pokojnika spremlili na njegov zadnji poti — St. Jernju, 5. avgusta 1949 — Zaluloča žena Otilija Škrbec in starši.

»VPRAŠANJA NASIH DNI«

1. polletje 1949 in nekaj izvodov II. polletja 1948, vezana, dobite v upravi »Ljudske pravice«, Ljubljana, Kopitarjeva 2, in v vseh njenih podružnicah. Vsako polletje stane 140.— din.

Naročnike revije »DELO«

prosimo, da poravnajo naročnino za drugo polletje (110.— din) do 15. avgusta t. l. Kdor do navedenega roka naročnino ne bo poravnal, mu revije ne bomo več pošiljali.

CANKARJEVA ZALOŽBA

Uprava revije »Delo«, Ljubljana Sv. Petra cesta 31.

Mehaničnim delavnicam nudimo razne kolesarske dele

NARODNI MAGAZIN, LJUBLJANA.

Prednje osi

za osebni avto »Citroen«, tipa 11, kupi upraba »Ljudske pravice«, Ljubljana Kopitarjeva 2.

»Industrija metalnih polizdelkov« v Slovenski Bistrici sprejema stranke

prihajajo po raznih službenih vprašanjih, samo ob sredo in petkih.

Ureja uredniški odbor. — Odgovorni urednik Dušan Bole. — Naslov uredništva: Kopitarjeva 6. — Uprava: Kopitarjeva 2. — Telefon uredništva in uprave: 52-61 do 52-65. Telefon naročniškega oddelka 50-30. — Telefon oglasnega oddelka 56-85. — Štev. ček. računa 6-90601-0.